

๐๒๗.๔๕๙๓

ช๒๗๑๐

ร.๓

การศึกษาในการหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้

๒๕๓ ส.ค. ๒๕๓๘

ปริญญาโท

ของ

ชวนพิศ พูลทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มกราคม ๒๕๓๘

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

194251

การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้

บทคัดย่อ.

ของ

ชวนพิศ พูลทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มกราคม 2538

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ ในด้านงานบริหาร ด้านงานบริการ ด้านงานกิจกรรม และด้านงานเทคนิค เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ระหว่างเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ และตามตำแหน่งการปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจำนวน 80 คน จากห้องสมุดประชาชนจังหวัด 14 แห่ง ห้องสมุดประชาชนอำเภอ 66 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่า t- test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ครั้งนี้ สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนมีปัญหาการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านงานบริหาร ด้านงานบริการ ด้านงานกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านงานเทคนิคมีปัญหอยู่ในระดับน้อย

2. เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัด และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์พบว่า

2.1 เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดและเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีปัญหาการปฏิบัติงานด้านบริการ ด้านงานกิจกรรม และด้านงานเทคนิค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหารนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านบริการ ด้านงานกิจกรรม ด้านงาน

เทคนิค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานบริหารนั้นแตกต่าง
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน
นั้นพบว่า มีปัญหาเรื่องงบประมาณการดำเนินงานมีน้อย ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุด
วัสดุอุปกรณ์ทำให้บริการมีน้อย สำหรับข้อเสนอแนะที่มี ได้แก่ ขอให้เพิ่มงบประมาณห้องสมุด
ผู้บริหารควรให้ความสนใจมากกว่าเดิม ควรจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้แก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน
ห้องสมุด

A STUDY ON WORKING PROBLEMS OF PUBLIC LIBRARY STAFF
IN THE SOUTHERN REGION

ABSTRACT

BY

CHUANPIT PUTTHONG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University
January 1995

....

The purposes of this research were to study on working problems of public library staff in the southern region and to compare working problems of Province and district public Library staff in 4 aspects : administration, services, activities and technical work.

The sample used in this research were 80 public library staff from 14 Province's public libraries and 66 district' public libraries. The instrument used for collecting data was the five rating scale questionnaires with the reliablility of 0.94. The statistics used for analyzing data were mean, standard diviation and t - test.

The main research finding were summerized as follows :

1. It was found that working problems of the public library staff in the Southern region was whole were in a moderate level. But when considered in each aspect was found that problem of administration, services and activities were at moderate level were and problems of technical work at low level

2. Comparing working problems of Province and district public library staff who were libralion and acting librarion were found that :

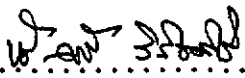
- 2.1 Both Province and district public library staff had significant difference in working problems as whole was statisti- cally significant difference at .05 level. When considered at each aspect it was found that problems on services. activities and technical work were statistically significant difference at .05 level but in the aspects of administration there was statistically significant difference.

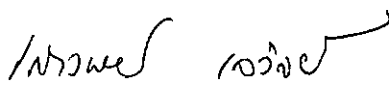
2.2 Both public library staff who were librarian and acting librarian had working problems as was statistically significant difference at the .05 level when considered at each aspect it was found that problems on services, activities and technical work were statistically significant difference at .01 level but in aspect on administration was no statistically significant difference.

3. The public library staff had additional opinions, that there were low budget, administration didn't realize the important of the library, and more material needs. Also there were suggestions that there should be more budget for management, the administrators should pay more attention about library, and in service training should be provided for the library staff.

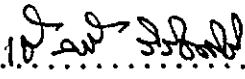
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

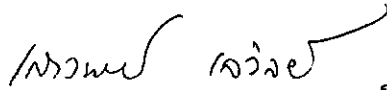
คณะกรรมการควบคุม

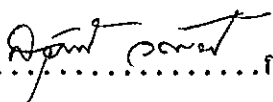
..........ประธาน
(รศ.เสียรศรี วิวิธศิริ)

..........กรรมการ
(รศ.ดร. เสาวนีย์ เลวัลย์)

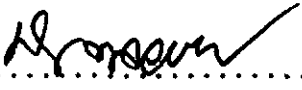
คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน
(รศ.เสียรศรี วิวิธศิริ)

..........กรรมการ
(รศ.ดร. เสาวนีย์ เลวัลย์)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 30 เดือน มกราคม พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี อดิเรกได้รับความอนุเคราะห์จากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.เจียรศิริ วิวิธสิริ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รศ.ดร.เสาวนีย์ เล่วสถ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์เป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทางและให้คำปรึกษามาโดยตลอด ทั้งกรุณาตรวจแก้และวิจารณ์ให้คำแนะนำในการปรับปรุงปริญญานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณ รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าและให้คำแนะนำในการปรับปรุงปริญญานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้ ที่กรุณาสนับสนุนการทำปริญญานิพนธ์ ขอขอบพระคุณอาจารย์สุพิศ จิตรานนท์ ที่กรุณาตรวจสอบแก้ไขบทคัดย่อปริญญานิพนธ์

ขอขอบคุณบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณอาจารย์ปรีชา จันทรมณี อาจารย์อรอนงค์ จันทรมณี อาจารย์สารานุกรม นาคทอง ที่ช่วยพิมพ์ปริญญานิพนธ์ ขอขอบคุณคุณวิภา บางเดชาบุสรณ์ พี่สาวที่ให้การสนับสนุนด้านกำลังใจทั้งในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ทำให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบูรพาจารย์ทุกท่านที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ และประสบการณ์แก่ผู้วิจัย

คุณความดีและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่คุณพ่อผู้ล่วงลับไปแล้ว อันเป็นที่เคารพรักยิ่ง

ชวนพิศ พงทอง

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	ความหมายของห้องสมุดประชาชน	10
	ความเป็นมาของห้องสมุดประชาชน	11
	การดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน	13
	มาตรฐานห้องสมุดประชาชน	14
	บทบาทหน้าที่บุคลากรห้องสมุดประชาชน	18
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	28
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	29
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	29
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	31
	การวิเคราะห์ข้อมูล	32
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	32

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	36
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่	
ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้	40
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ระหว่างเจ้าหน้าที่	
ห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัดกับระดับอำเภอ และตามตำแหน่งในการ	
ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่	50
ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ	
ในการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้	79
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	84
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	84
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	84
การเก็บรวบรวมข้อมูล	85
การวิเคราะห์ข้อมูล	85
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	86
อภิปรายผล	88
ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	95

ภาคผนวก	100
ก รายชื่อผู้ตรวจสอบเครื่องมือ	101
ข แบบสอบถาม	103
ค หนังสือขอความอนุเคราะห์	115
ง ประวัติย่อของผู้วิจัย	119

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้	6
2	จำนวนบุคลากรของห้องสมุดประชาชนตามเกณฑ์มาตรฐานของสมาคม ห้องสมุดแห่งประเทศไทย	17
3	ข้อมูลพื้นฐานตามสภาพของกลุ่มตัวอย่าง	36
4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตามประเภทห้องสมุดประชาชน และตำแหน่งงานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่	38
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้อง สมุดประชาชน ด้านงานบริหาร จำนวนเป็นรายชื่อ	40
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้อง สมุดประชาชน ด้านงานบริการ จำนวนเป็นรายชื่อ	42
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้อง สมุดประชาชน ด้านงานกิจกรรม จำนวนเป็นรายชื่อ	45
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้อง สมุดประชาชน ด้านงานเทคนิค จำนวนเป็นรายชื่อ	47
9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้อง สมุดประชาชน เป็นรายด้าน	49
10	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านงานบริหารของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ประชาชนจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอจำนวนเป็นรายชื่อ	50
11	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านงานบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ประชาชนจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอจำนวนเป็นรายชื่อ	54
12	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านงานกิจกรรมของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ประชาชนจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอจำนวนเป็นรายชื่อ	58
13	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านงานเทคนิคของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ประชาชนจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จำนวนเป็นรายชื่อ	60

14	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัด และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอเป็นรายด้าน	63
15	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านงานบริหารของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตามแหล่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ จำนวน เป็นรายชื่อ	64
16	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านงานบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตามแหล่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ จำนวน เป็นรายชื่อ	68
17	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านงานกิจกรรมของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตามแหล่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ จำนวน เป็นรายชื่อ	72
18	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านงานเทคนิคของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตามแหล่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ จำนวน เป็นรายชื่อ	75
19	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็น บรรณารักษ์โดยตามแหล่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์เป็นรายด้าน	78
20	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านงานบริหาร	79
21	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านงานบริการ	81
22	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านงานกิจกรรม	82
23	ค่าความถี่และค่าร้อยละ ความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านงานเทคนิค	83

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบัน การแสวงหาความรู้ความก้าวหน้าหรือการปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นนั้น จำเป็นต้องมีการศึกษาและเรียนรู้อยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาในระบบโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน หรือพ้นจากสถานศึกษาไปแล้ว เพราะจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้เพียงแต่แค่ให้ท่องจำเพื่อสอบผ่านใบเท่านั้น แต่มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง (สุนทร สุนันท์ชัย. 2530 : 62)

มนุษย์เรามีการศึกษาเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งเรียกว่าการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) การศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ความตอนหนึ่งว่า

...การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศย่อมทำได้โดยสะดวก รวดเร็ว ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว (เจียรศรี วิวิธศิริ. 2530 : 4 ; อ้างอิงมาจากพระบรมราโชวาท. 2529)

การศึกษาจะเกิดขึ้นจากการเรียนทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียนและไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สุกร ศรีแสน. 2527 ; อ้างอิงมาจาก Rengram. n.d.) การศึกษาตลอดชีวิตเป็นกระบวนการศึกษาที่ต่อเนื่องกันไปโดยปราศจากการหยุดนิ่ง เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพในตัวผู้เรียนแต่ละคนและให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง

ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษานอกระบบตามแนวคิดเรื่องการให้การศึกษาลดชีวิตแก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนนั้น ทุกหน่วยงานยอมรับว่าการให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ในรูปของการศึกษานอกระบบโรงเรียนและชมรมดาวิสัย เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ประชาชนได้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ที่จำเป็นใช้ปรับปรุงปัญหาและแก้ไขปัญหของเขาโดยตัวเอง (อุณา นพคุณ. 2528 : 4) การที่ประชาชนคนทั่วไปจำเป็นต้องแสวงหาความรู้จากข่าวสารข้อมูลด้วยตนเองนั้น แหล่งวิทยาการในชุมชนที่สามารถให้ความรู้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญแห่งหนึ่งก็คือ ห้องสมุด เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งที่รวบรวมตำราวิชาการและให้ความเพลิดเพลิน ให้ความรู้ที่ทันสมัย ทำให้เกิดความคิดริเริ่มที่ดี สร้างสรรค์ให้การแนะแนวการอ่าน เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ฉะนั้นห้องสมุดจึงเปรียบเสมือนแหล่งการเรียนรู้ด้วยตนเองของมนุษย์ตลอดชีวิต หรือห้องสมุดเป็นครูที่ใกล้ชิดเป็นมิตรทางปัญญา (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. 2526 : 16)

ห้องสมุดประชาชน มีบทบาทหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่ประชาชนให้ได้ศึกษาด้วยตนเองโดยจัดหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ ตลอดจนสื่อวัสดุทัศนศึกษาบริการในห้องสมุด เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน (เรณู เปียชื่อ. 2533 : 234)

ในประเทศที่เจริญและพัฒนาแล้วห้องสมุดประชาชนจะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเจริญทางปัญญาให้กับประชาชน และมีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษานอกระบบโรงเรียนแก่ชนทุกชั้น ทุกเพศ ทุกวัยและทุกระดับ ห้องสมุดประชาชนที่ดีจะมีหนังสือและวัสดุทัศนวัสดุต่าง ๆ มากพอที่จะส่งเสริมการอ่าน การค้นคว้าในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งประชาชนจะได้นำมาปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้เจริญรุ่งเรืองเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมทำให้เป็นคนทันสมัยต่อเหตุการณ์ สามารถทราบข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ ได้ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้. 2530 : 30)

ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ห้องสมุดประชาชนตำบล และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นแหล่งความรู้ของประชาชนในชุมชนและเป็นโอกาสหนึ่งของผู้พลัดโอกาสทางการศึกษาที่ได้รับการศึกษาเท่าเทียมหรือใกล้เคียงกับผู้อื่นได้ แต่ปัจจุบันห้องสมุดประชาชน แหล่งความรู้ดังกล่าวยังไม่อยู่ในสภาพที่จะให้การศึกษาลดชีวิตหรือให้บริการลักษณะอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพได้มากนัก ประกอบกับรัฐบาลปัจจุบันส่งเสริม

าให้ภาคใต้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมแผนใหม่ จึงจำเป็นต้องรู้จักเตรียมแหล่งความรู้ของประชาชนให้พร้อมและต้องมีประสิทธิภาพในการให้การศึกษา

แม้ว่าห้องสมุดประชาชนเก่าที่ผ่านมา ได้ขยายปริมาณปัจจัยป้อนและกระบวนการดำเนินการค่อนข้างสูง แต่เมื่อได้ศึกษาประวัติห้องสมุดประชาชนจากเอกสารรายงานหลายฉบับแล้ว พบว่า การดำเนินงานมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการเป็นต้นว่า ห้องสมุดมีอาคารเป็นเอกเทศแล้วแต่ยังขาดเจ้าหน้าที่ที่ทำงาน บางแห่งมีแต่การร้องเป็นผู้ดำเนินการหนังสือมีจำนวนน้อย ขาดครุภัณฑ์ทางชนิด หนังสือไม่ได้ลงทะเบียน ความรู้และประสบการณ์ของบรรณารักษ์น้อย (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2526 : 7 - 9) ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาห้องสมุดประชาชนนั้นคือ บุคลากร เป็นต้นว่า บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีน้อยไม่พอ (วิรัช กุมุทมาศ. 2533 : 6) สอดคล้องกับเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนบางประการที่กองแผนงานและวิจัยกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ประเมินเมื่อปี 2527 พบว่า มีปัญหาอุปสรรคในระดับปานกลาง ทรัพยากรในการดำเนินงานมีพอเพียง แต่ยังขาดบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : 34)

สำหรับห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ นั้น จากการนิเทศติดตามผลของศึกษานิเทศก์ภาคใต้ เมื่อปี 2531 ประกอบกับการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร รายงานการปฏิบัติงานปี 2530 ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 9 จังหวัด ได้พบว่ามีปัญหาในลักษณะที่คล้ายคลึงกันบางประการ ได้แก่ บุคลากรห้องสมุดไม่พอ ขาดอุปกรณ์ครุภัณฑ์ จำนวนหนังสือน้อย ฯลฯ โดยเฉพาะห้องสมุดประชาชนหลายแห่งในจังหวัดนครศรีธรรมราชนั้นรายงานว่าขาดบุคลากรครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ ส่วนห้องสมุดประชาชนจังหวัดน่านเกิด เมื่อปี พ.ศ. 2529 ก็ได้ออกว่ามีปัญหาด้านเจ้าหน้าที่งานรับจ่ายหนังสือไม่พอ สิ่งพิมพ์ จัดไม่เป็นระบบ ครุภัณฑ์ขาดกรรมการไม่ค่อยมีส่วนร่วม

จากปัญหาและการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนดังกล่าวข้างต้น ส่วนมากแล้ว ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรเป็นปัญหาที่สำคัญ เพราะบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญเบื้องต้นต่อการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุดประชาชน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับห้องสมุด

ประชาชนจะมีบทบาทต่อความเจริญก้าวหน้าของห้องสมุด ห้องสมุดประชาชนจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ หรือเป็นห้องสมุดที่ดีเจริญก้าวหน้าก็อยู่ที่เจ้าหน้าที่เป็นสำคัญ การทราบถึงปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน จะทำให้มีแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้ดีขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ การศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบข้อมูลทั่วไป ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ ในด้านงานบริหาร งานบริการ งานกิจกรรม และงานเทคนิค
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ระหว่างเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัดกับระดับอำเภอ และตามตำแหน่งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
3. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในการปรับปรุงและพัฒนาห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ทราบถึงปัญหาของห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ ทำให้สามารถนำมาประเมินงานห้องสมุดประชาชนได้โดยนำมาเทียบกับมาตรฐานขั้นต่ำของห้องสมุดประชาชนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฉบับ 2533
2. ผลของการวิจัยทำให้ทราบถึงปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ ในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงพัฒนาการจัดดำเนินงานห้องสมุดประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ผลการวิจัย สามารถนำไปประกอบการพิจารณาหาแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนให้สะดวกคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. พื้นที่ทำการวิจัย ได้แก่ ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ 14 จังหวัด ซึ่งมีห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดอำเภอ จำนวน 97 แห่ง
2. เนื้อหาที่ศึกษาครั้งนี้ คือ ปัญหาในการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนโดยศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานใน 4 ด้าน คือ งานบริหาร งานบริการ งานกิจกรรม งานเทคนิค
3. ประชากร ที่ศึกษาครั้งนี้ได้แก่ เจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนจำนวน 97 แห่ง ในเขตภาคใต้ 14 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร ตรัง ปัตตานี ภูเก็ต พังงา พัทลุง นราธิวาส นครศรีธรรมราช ยะลา ระนอง สุราษฎร์ธานี สตูล สงขลา กลุ่มตัวอย่างดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนห้องสมุด		รวม
		จังหวัด	อำเภอ	
1	กระบี่	1	2	3
2	ชุมพร	1	5	6
3	ตรัง	1	4	5
4	ปัตตานี	1	6	7
5	ภูเก็ต	1	2	3
6	พังงา	1	6	7
7	พัทลุง	2	7	9
8	นราธิวาส	1	4	5
9	นครศรีธรรมราช	2	17	19
10	ยะลา	2	5	7
11	ระนอง	1	3	4
12	สุราษฎร์ธานี	1	8	9
13	สตูล	1	4	5
14	สงขลา	1	7	8
	รวม	17	80	97

แหล่งที่มา : กรมการศึกษานอกโรงเรียน. สรุปสถิติการศึกษานอกโรงเรียนราย

จังหวัด ปังงาประมาณ 2535. กรุงเทพฯ : กองแผนงานและวิจัย

กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. 2534.

4. ตัวแปรที่จะศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ

4.1.1 ระดับห้องสมุดประชาชน

4.1.1.1 ห้องสมุดประชาชนจังหวัด

4.1.1.2 ห้องสมุดประชาชนอำเภอ

4.1.2 ตำแหน่งในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

4.1.2.1 บรรณารักษ์โดยตำแหน่ง

4.1.2.2 ปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์

4.2 ตัวแปรตาม หมายถึง ปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

ประชาชน 4 ด้าน ได้แก่

4.2.1 ด้านงานบริหาร

4.2.2 ด้านงานบริการ

4.2.3 ด้านงานกิจกรรม

4.2.4 ด้านงานเทคนิค

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ห้องสมุดประชาชน หมายถึง ห้องสมุดที่จัดขึ้นเป็นแหล่งรวบรวมหนังสือเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการศึกษา ค้นคว้า และพักผ่อนหย่อนใจ ดำเนินการโดยรัฐหรือประชาชน เพื่อบริการแก่ประชาชนทุกคน ไม่จำกัดเพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ระดับการศึกษา ทุกคนมีสิทธิใช้บริการเท่าเทียมกัน งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะห้องสมุดประชาชนที่สังกัดกรม การศึกษานอกโรงเรียน 2 ระดับ คือ

1.1 ห้องสมุดประชาชนจังหวัด หมายถึง ห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัด ซึ่ง ให้บริการแก่ชุมชนนั้น ๆ

1.2 ห้องสมุดประชาชนอำเภอ หมายถึง ห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอ ซึ่ง ให้บริการแก่ชุมชนนั้น ๆ

2. เจ้าหน้าที่ หมายถึง บุคลากรสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่มีหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติงานอยู่ในห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ในที่นี้หมายถึงผู้ปฏิบัติงานรับผิดชอบสูงสุดในห้องสมุดนั้น ๆ

3. ตำแหน่งงานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่การงานที่รับผิดชอบในห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประการคือ

3.1 บรรณารักษ์โดยตำแหน่ง หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งโดยตำแหน่งให้ปฏิบัติงานในห้องสมุดนั้น ๆ เช่น บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด

3.2 ปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ หมายถึง ผู้ที่ถูกกำหนดให้มาช่วยราชการมาปฏิบัติงานในห้องสมุดนั้น ๆ เช่น ผู้ประสานงานอำเภอ ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน นักการภารโรง

4. ภาคใต้ หมายถึง อาณาบริเวณทางใต้ของประเทศไทย ซึ่งครอบคลุม 14 จังหวัดได้แก่ กระบี่ ชุมพร ตรัง บัตตานี ภูเก็ต พังงา พัทลุง นราธิวาส นครศรีธรรมราช ยะลา ระนอง สุราษฎร์ธานี สตูล และสงขลา

5. ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด หมายถึง ข้อขัดข้องทั้งหลายที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประสบในขณะที่ปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

5.1 งานบริหาร หมายถึง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในการดูแล ควบคุมงานในทั้งงานห้องสมุดดำเนินไปด้วยดี เช่น การจัดองค์กร การวางแผน การจัดหาสถิติ การประชาสัมพันธ์ และการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

5.2 งานบริการ หมายถึง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเกี่ยวกับการจัดการต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ เช่น บริการยืม - คืนหนังสือ วารสาร ตอบคำถามเพื่อการค้นคว้า และบริการรวบรวมหนังสือใหม่

5.3 งานกิจกรรม หมายถึง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุดซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้ผู้ใช้รักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า เช่น การจัดนิทรรศการเนื่องในวันสำคัญและโอกาสพิเศษต่าง ๆ การจัดนิทรรศการการแนะนำวิชาชีพ การแสดงละครและการแสดงหุ่น

5.4 งานเทคนิค หมายถึง การปฏิบัติงานซึ่งต้องใช้ความรู้ทางบรรณารักษ-
ศาสตร์โดยตรง เช่น การจัดหาหนังสือสิ่งพิมพ์ การจัดหมวดหมู่หนังสือ การทำบัตรรายการ
หนังสือและสิ่งพิมพ์ งานเตรียมหนังสือ สิ่งพิมพ์ออกบริการ และซ่อมหนังสือ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังนี้

1. ความหมายของห้องสมุดประชาชน
2. ความเป็นมาของห้องสมุดประชาชน
3. การดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน
4. มาตรฐานห้องสมุดประชาชน
5. บทบาทหน้าที่บุคลากรห้องสมุดประชาชน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของห้องสมุดประชาชน

ห้องสมุดประชาชน หมายถึง ห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการในด้านหนังสือและวัสดุความรู้อื่น ๆ แก่ประชาชนโดยมิต้องเสียค่าบำรุง เป็นการบริการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนแต่ละแห่ง ช่วยยกระดับชีวิตสติปัญญาทำให้พลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ห้องสมุดประชาชนจะบริการแก่คนไม่จำกัด เพศ วัย ระดับ ความรู้ และเชื้อชาติ ศาสนา (สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์. 2521 : 38)

ห้องสมุดประชาชน หมายถึง ห้องสมุดที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐบาลโดยประชาชนเป็นผู้เสียภาษีให้รัฐเพื่อบำรุงห้องสมุด เปิดบริการอย่างกว้างขวางแก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยไม่จำกัดเพศ วัย เชื้อชาติศาสนา ความคิดทางการเมือง และความรู้ ห้องสมุดบางแห่งที่ไม่ได้รับความสนับสนุนทางการเงินจากรัฐบาล แต่เป็นบริการแก่ประชาชนทั่วไปโดยไม่คิดมูลค่าถือว่าเป็นห้องสมุดประชาชนด้วย (จุมพจน์ วนิชกุล. 2526 : 15)

ห้องสมุดประชาชน หมายถึง ห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายของประเทศ ดำเนินงานด้วยงบประมาณของรัฐ หรือท้องถิ่น เพื่อให้บริการวัสดุการอ่านต่าง ๆ จัดบริการและ

กิจกรรมอื่น ๆ ตามขอบเขตที่กำหนดในวัตถุประสงค์ของห้องสมุดแก่ประชาชนทุกคนในชุมชน โดยไม่มีข้อจำกัดโดยยึดหลักการสนองความต้องการของผู้ใช้และสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และชุมชนเป็นสำคัญ (สุพรรณิ วราทร. 2528 : 1)

ห้องสมุดประชาชน หมายถึง ห้องสมุดที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐบาล และหรือประชาชน ในการดำเนินงานมีหน้าที่ให้บริการความรู้ข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชนในท้องถิ่นโดยไม่จำกัดเพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนาทุกระดับความรู้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2532 : 1)

จากความหมายของห้องสมุดประชาชนที่มีผู้ให้ความหมายไว้ข้างต้น พอที่จะสรุปได้ว่า ห้องสมุดประชาชนจัดเป็นแหล่งรวบรวมของหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ สื่อโสตและเป็น ที่รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของชุมชนนี้ เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า และพักผ่อนหย่อนใจที่ ดำเนินการโดยรัฐหรือประชาชนเพื่อบริการแก่ประชาชนทุกคน ไม่จำกัดเพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ระดับการศึกษาให้ทุกคนมีสิทธิใช้บริการเท่าเทียมกัน

ความหมายของห้องสมุดประชาชน

ห้องสมุดประชาชนเป็นกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนประเภทบริการข่าวสาร ข้อมูล อันเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาตลอดชีวิต ความจำเป็นของการเริ่มงานจัดตั้ง ห้องสมุดประชาชนที่มีมาแต่เดิมนั้นคือ เพื่อให้เป็นกิจกรรมและสืบเนื่องในโครงการป้องกันการ ลืมหนังสือ เป็นการขึ้นและเสริมความรู้ความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ประชาชนโดยเฉพาะ งานด้านการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนเห็นว่าจำเป็นมาก จึง ได้พยายามจัดระบบกลไกการถ่ายทอดความรู้ข่าวสารข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชน ทั่วทั้งกว้างขวางและทั่วถึงโดย การดำเนินงานพัฒนากิจกรรมในรูปแบบของ "ห้องสมุดประชาชน" ให้เป็นแหล่งวิทยาการสำหรับประชาชนทุกเพศ ทุกวัยได้ศึกษาหาความรู้ บุกผจญภัยรักการ อ่าน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 83 - 84)

ความเป็นมาของห้องสมุดประชาชน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เริ่มจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2459 โดยกรมศึกษาธิการหรือกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบันมีชื่อเรียกว่า "ห้องอ่านหนังสือสำหรับประชาชน" จัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวมหนังสือและบริการการอ่านแก่ประชาชนมี 3 แห่ง คือ ที่โรงเรียนวัดสุทัศน์ โรงเรียนวัดสามจีนใต้ และโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส และได้ตั้งเพิ่มขึ้นอีก 6 แห่ง รวมทั้งสิ้น 9 แห่ง ต่อมาได้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศจึงทำให้ห้องอ่านหนังสือสำหรับประชาชนต้องล้มเลิกไป (แผนกวิชาการบรรณารักษศาสตร์. 2520 : 8 - 9)

ในปี พ.ศ. 2483 ได้มีการจัดตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้น โดยสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ดำเนินงานห้องสมุดประชาชน โดยแบ่งงานการศึกษาผู้ใหญ่เป็น 4 ด้าน คือ การศึกษาขั้นมูลฐาน การศึกษาอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ การมัธยมศึกษาและการศึกษาประชาชน ในด้านงานการศึกษาประชาชน ได้มีการกำหนดนโยบายให้จัดตั้งห้องสมุดประชาชนขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งต่อมาได้ออกระเบียบเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยห้องสมุดประชาชน พ.ศ. 2492" และได้จัดตั้งห้องสมุดจังหวัดและอำเภอขึ้น จำนวน 142 แห่ง ต่อมาในปี พ.ศ. 2494 กองการศึกษาผู้ใหญ่ได้โอนมาสังกัดกรมการศึกษา และได้เปลี่ยนชื่อเป็นกรมสามัญศึกษา และงานห้องสมุดประชาชนรวมอยู่ด้วยกันกองการศึกษาผู้ใหญ่ (จุมพจน์ วนิชกุล. 2528 : 37 - 38)

ในปี พ.ศ. 2495 กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายขยายห้องสมุดประชาชนตามอำเภอต่าง ๆ ทุกอำเภอ 1 แห่ง และได้ประกาศใช้ "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยห้องสมุดประชาชน พ.ศ. 2495" ซึ่งกำหนดให้มีห้องสมุด 3 ประเภท คือ ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอและห้องสมุดเคลื่อนที่ (บุญเกื้อ หลวงสวัสดิ์. 2519 : 2) ต่อมาในปี พ.ศ. 2519 มีการจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาและรวมงานห้องสมุดประชาชนเป็นงานหนึ่งของศูนย์ ห้องสมุดประชาชนจึงอยู่ในความดูแลของศึกษาธิการอำเภอ (สุพรรณิ วราทร. 2523 : 61)

ในปี พ.ศ. 2522 ได้มีการจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนขึ้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2522 กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายจะเปลี่ยนแปลงการบริหารงาน

ห้องสมุดประชาชนโดยห้องสมุดประชาชนจังหวัดและอำเภอ จากสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดฯ) สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน (กชกร สังขชาติ. 2527 : 31)

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดดำเนินงานห้องสมุดประชาชนเป็นการจัดการศึกษาประเภทใหม่เป็นขั้นเรียน เพื่อให้ข่าวสารข้อมูลในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยจัดห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งวิชาการเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปให้เกิดความก้าวหน้าแก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติ จากข้อมูลปี พ.ศ. 2531 ห้องสมุดประชาชนที่อยู่ในการดูแลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีห้องสมุด ประชาชนจังหวัด 72 แห่ง ห้องสมุดประชาชนอำเภอ 380 แห่ง ห้องสมุดประชาชนตำบล 23 แห่ง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 : 402 - 403)

การดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

สุภัทรา ฉัตรเงิน. (2520 : 20) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนตามหลักสากลที่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ สังคม การศึกษาและความต้องการของประชาชนในชุมชนแต่ละแห่ง ซึ่งมีความแตกต่างกันไปดังนี้

1. ให้การศึกษานอกโรงเรียนแก่ทุกคนในชุมชน
2. ส่งเสริมการก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งมีการเรียนการสอนในสถานศึกษา
3. ให้บริการข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ
4. เพื่อสนับสนุนให้มีการพักผ่อนหย่อนใจอย่างเหมาะสมและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
5. เพื่อสนับสนุนกิจกรรมด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรมของกลุ่มหรือองค์กรต่าง ๆ

การบริการห้องสมุดนับเป็นหัวใจสำคัญของงานห้องสมุด ห้องสมุดประชาชนบางแห่งไม่สามารถดำเนินงานได้ทั้งหมด จึงดัดแปลงให้เหมาะสมกับของแต่ละแห่ง โดยยึดถือ

งานหลัก คือ บริการการอ่าน บริการการยืม บริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้า ส่วนบริการอื่น ๆ ก็จัดตามความสามารถของห้องสมุดแต่ละแห่งเพื่อความก้าวหน้าของห้องสมุดต่อไป

ห้องสมุดประชาชนมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานโดยทั่ว ๆ ไป ดังนี้ คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 : 402)

1. งานบริหาร ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน การเงิน การพัสดุ ข้อมูล สถิติ การประสานงาน การปรับปรุงและดูแลอาคารสถานที่รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด และงานการศึกษานอกโรงเรียนอื่นที่รับผิดชอบ

2. งานเทคนิค ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับการเลือกการจัดหา การจัดหมวดหมู่และการทำบัตรรายการ การระวังกักรักษาและซ่อมแซม การถ่ายสำเนาหนังสือ วารสาร จุลสาร และวัสดุทัศนวัสดุ วิทยุและเสียงและการส่งคืนหนังสือ วารสาร จุลสาร วัสดุทัศนวัสดุ บริการตอบคำถาม และแนะนำช่วยเหลือผู้อ่านในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และส่งเสริมการอ่าน เช่น จัดนิทรรศการ อภิปราย ดนตรี มุมการศึกษาเฉพาะกรณี ห้องสมุดเคลื่อนที่ และการรับบริจาคหนังสือ รวมทั้งให้ความร่วมมือร่วมกับสถาบันอื่นในการจัดหาหนังสือ สิ่งพิมพ์ รูปภาพ วิทยุสถานที่หรืออำนวยความสะดวกเพื่อการชุมนุมที่เกี่ยวกับประโยชน์ของสังคม

มาตรฐานห้องสมุดประชาชน

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุดประชาชนว่าเป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าตลอดชีวิต ที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าไปหาความรู้ และใช้บริการได้ตามความสนใจ จึงได้กำหนดมาตรฐานห้องสมุดประชาชนขึ้น เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการดำเนินงาน อันจะเป็นการยกระดับห้องสมุดประชาชนให้มีมาตรฐานสูงขึ้น ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2529 : 149 - 150) โดยกำหนดให้ห้องสมุดมีสิ่งตีพิมพ์ตามเกณฑ์มาตรฐานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย คือจัดให้มีสิ่งพิมพ์ตามความเหมาะสมกับงบประมาณ ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์และวารสาร

1.1 หนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อย 2 ฉบับ ควรมีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นด้วย

1.2 หนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ รายบักษ์ และรายเดือน

1.3 วารสาร นิตยสาร อนุสาร จุลสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

2. หนังสือ ๑ให้มีหนังสือจำนวน 5 เล่ม ต่อคนในเขตชุมชนของที่ตั้งห้องสมุดประชาชน และให้มีรายการหนังสือแต่ละประเภท ดังนี้

2.1 หนังสืออ้างอิง

2.2 หนังสือประเภทเสริมความรู้ ศาสนา และวัฒนธรรม

2.3 หนังสือประเภทกฎหมาย เศรษฐกิจ และการเมืองที่ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

2.4 หนังสือประเภทส่งเสริมอาชีพ

2.5 หนังสือประเภทวิชาการ ส่งเสริมการเรียนการสอน การค้นคว้า การวิจัย

2.6 หนังสือประเภทสารคดี

2.7 หนังสือประเภทนวนิยาย หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน

ส่วนวัสดุแม่พิมพ์ ได้แก่ ลูกโลก หุ่นจำลอง ของจริง แผนที่ แผนที่ภูมิ รูปภาพ เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพและแผ่นเสียง ฟิล์ม ภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป สไลด์ ภาพนิ่ง วิดิทัศน์ เครื่องฉายอุปกรณ์ดังกล่าว

3. ครุภัณฑ์ห้องสมุด

3.1 โต๊ะรับ - จำหน่ายหนังสือ มีขนาดมาตรฐานอย่างน้อย 1 ชุด

3.2 ชั้นวางหนังสือสำหรับผู้ใหญ่สูง 5 - 7 ชุด อย่างน้อย 20 ชั้น ชั้นวางหนังสือสำหรับเด็กสูง 3 - 5 ชุด หรือเสมอขอบหน้าต่าง อย่างน้อย 10 ชั้น ชั้นวางวารสารใหม่และวารสารเก่ามีอย่างน้อย 2 ชั้น

3.3 โต๊ะ - เก้าอี้ สำหรับนั่งอ่านของผู้ใหญ่ อย่างน้อย 50 ชุด สำหรับเด็ก อย่างน้อย 15 ชุด โต๊ะ - เก้าอี้ ศึกษาค้นคว้าเฉพาะบุคคลอย่างน้อย 10 ชุด

3.4 ตู้เหล็ก 3 - 5 ชั้น เพื่อเก็บวารสาร กฤตภาค อุปกรณ์ เรด ๓ ที่มีค่าขนาดมาตรฐาน อย่างน้อย 5 ตู้

3.5 ภาพถ่ายหรือผู้กระจกสำหรับจัดนิทรรศการ ให้ข้อมูลข่าวสารเสนอให้
ความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด อย่างน้อย 3 ที่

3.6 ตู้บัตรรายการ 60 ล็อก อย่างน้อย 1 ชุด

3.7 โต๊ะทำงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ อย่างน้อย 5 ชุด

3.8 อุปกรณ์ห้องสมุดที่จำเป็นอื่น ๆ ได้แก่ เหล็กกั้นหนังสือ ฝาผนังมือ
เครื่องซ่อมเย็บหนังสือ วารสาร ที่วางหนังสือพิมพ์วางไว้ 12 ฉบับ 1 ชุด

3.9 เครื่องพิมพ์ดีดและรถเข็นหนังสือ

4. บุคลากร จำนวนบุคลากรของห้องสมุดประชาชนตามเกณฑ์มาตรฐานของ
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ที่กำหนดไว้ ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนบุคลากรของห้องสมุดประชาชนตามเกณฑ์มาตรฐานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ตำแหน่ง	จำนวน		
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
หัวหน้าบรรณารักษ์	1	1	1
บรรณารักษ์	3	2	1
นักวิชาการระดับต้นศึกษา	1	1	-
เจ้าหน้าที่ระดับต้นศึกษา	1	1	1
เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	3	2	1
ช่างศิลป์	1	1	1
เจ้าหน้าที่ธุรการ	1	1	1
เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด	2	1	1
นักการภารโรง	2	1	1
รวม	15	11	8

แหล่งที่มา : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. มาตรฐานห้องสมุด. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2533.

บทบาทหน้าที่บุคลากรห้องสมุดประชาชน

บุคลากรที่สำคัญของห้องสมุดประชาชนได้แก่ บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่จะมีบทบาทสำคัญแบ่งออกเป็น 3 ด้าน (สารณี ภูมิประเทศ. 2531. 9 - 12) ดังนี้

1. บทบาทของบรรณารักษ์ในการพัฒนาห้องสมุดประชาชน แบ่งได้ 4 ด้าน

1.1 ด้านงบประมาณ บรรณารักษ์มีบทบาทในการเสนอโครงการต่อรัฐบาล เพื่อให้ได้งบประมาณและหารายได้เพิ่มเติมโดยการจัดกิจกรรม เช่น ฉายภาพยนตร์ แสดงละครหรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานสาธารณกุศล

1.2 ด้านบริการต่าง ๆ โดยจัดบริการอย่างมีประสิทธิภาพและริเริ่มบริการใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น

1.3 ด้านกิจกรรมบรรณารักษ์มีบทบาทในการจัดกิจกรรมมาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น และความต้องการของประชาชน ดังเช่น การจัดนิทรรศการในโอกาสต่าง ๆ การจำหน่ายหนังสือราคาถูก การเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ การเล่านิทาน

1.4 การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในห้องสมุด บรรณารักษ์ควรใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการดำเนินงานเพื่อประหยัดแรงงาน และสามารถให้บริการให้ดียิ่งขึ้น เช่น การจัดบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 การประชาสัมพันธ์ภายนอก เช่น ออกเสียงตามสาย เพื่อแจ้งข่าวสารของห้องสมุด การจัดทาวารสารของห้องสมุดแจกข่าว จัดห้องสมุดเคลื่อนที่สู่หมู่บ้าน

2. บทบาทของบรรณารักษ์

2.1 ให้บริการแก่ประชาชนทุกระดับไม่จำกัดเพศและวัย

2.2 ให้บริการห้องสมุดเคลื่อนที่แก่ประชาชนโดยทั่วไป

2.3 ให้บริการด้านข่าวสาร โดยจัดห้องสมุดให้เป็นศูนย์ท้องถิ่นและให้บริการด้านวัสดุทัศนูปกรณ์

2.4 การให้บริการแก่เด็กและเยาวชนโดยจัดมุมหรือห้องหนังสือหรือเครื่องเล่นสำหรับเด็กและเยาวชน

2.5 การจัดนิทรรศการเพื่อเสริมความรู้ การศึกษาและวัฒนธรรมแก่
ประชาชน

2.6 การจัดนิทรรศการร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ

3. บทบาทของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนต่อประเทศชาติ

3.1 การให้ความรู้ข่าวสารและเหตุการณ์ใหม่ ๆ ต่อประชาชนเพื่อให้เข้าใจ
การดำเนินงานของรัฐอย่างถูกต้อง

3.2 การเป็นศูนย์รวมเรื่องข่าวสารของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เช่น ประวัติ
ท้องถิ่น สถานที่ และบุคคลสำคัญ

3.3 การให้ความรู้และรักษาไว้ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรมไทย เช่น จัด
นิทรรศการวันสำคัญประเพณีต่าง ๆ เชิญผู้มีรู้ความสามารถของท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร
บรรยาย จัดแสดงสาธิตวัฒนธรรมไทย

3.4 การส่งเสริมและเผยแพร่ความคิดเห็นด้านประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน
เช่น เชิญสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาลมาบรรยายหรือ
ปาฐกถา หรือจัดนิทรรศการฉายภาพยนตร์ หรือสไลด์ส่งเสริมความรู้เรื่องการเลือกตั้ง เป็นต้น
สำหรับหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรห้องสมุดประชาชนนั้นจะแตกต่างกัน
ตามขนาดของห้องสมุด (กรมสามัญศึกษา. ม.ป.ป. 41 - 45) ดังนี้

1. ห้องสมุดประชาชนขนาดใหญ่ มีอัตรากำลัง 5 คน บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่
ห้องสมุด 1 คน ผู้ช่วยบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 1 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ 2 คน
และนักการภารโรง 2 คน

1.1 บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ซึ่งทำหน้าที่หัวหน้า มีหน้าที่และ
ความรับผิดชอบดังนี้

1.1.1 งานบริหาร ได้แก่ วางแผนและนโยบายทั้งระยะสั้นและระยะ
ยาวของห้องสมุด วางกฎเกณฑ์และระเบียบต่าง ๆ ของห้องสมุด ควบคุมดูแลสถานที่ วัสดุ
ครุภัณฑ์ จัดตั้งงบประมาณตามแผนที่วางไว้ บริหารเจ้าหน้าที่ ควบคุมมาตรฐานห้องสมุด

จัดทำรายการประจำเดือน ประจำงวดและประจำปี จัดหาหนังสือวัสดุ ครุภัณฑ์ ประสาน และประชาสัมพันธ์

1.1.2 งานวิชาการ ได้แก่ จัดหมู่หนังสือ และทำบัตรรายการเป็น ไฟล์ยี่ห้อสมุดอื่นตามสมควร เป็นวิทยากรในการฝึกอบรมทางบรรณารักษศาสตร์

1.2 ผู้ช่วยบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้ คือ การลงทะเบียนหนังสือและวารสาร เตรียมหนังสือพิมพ์ ให้บริการและจัดกิจกรรมของ ห้องสมุด ระวังรักษา และซ่อมหนังสือ รวบรวมสถิติต่าง ๆ ทำบัญชีการเงินและพัสดุ ครุภัณฑ์ของห้องสมุด ดูแลความเรียบร้อยภายในและภายนอกห้องสมุด

1.3 เจ้าหน้าที่ธุรการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้คือ รับ - ส่ง ลง ทะเบียน เก็บและค้นหนังสือราชการ กรอแบบฟอร์มและร่างหนังสือโต้ตอบ ทำบัญชี พัสดุ ครุภัณฑ์ รวบรวมข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ช่วยในการให้บริการจัดกิจกรรมของห้องสมุด และ ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

1.4 นักการภารโรง มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้คือ เปิด - ปิดห้องสมุด รักษาความสะอาดภายในและภายนอกห้องสมุด ดูแลเก็บรักษาวัสดุครุภัณฑ์ เติมน้ำหนังสือของห้อง สมุดและนอกสำนักงาน ซ่อมหนังสือ รับ จ่ายหนังสือ เก็บและจัดหนังสือเข้าชั้นและปฏิบัติงาน อื่นที่ได้รับมอบหมาย

2. ห้องสมุดประชาชนขนาดกลาง มีอัตรากำลังดังนี้คือ หัวหน้าบรรณารักษ์ 1 คน ผู้ช่วยบรรณารักษ์ 1 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 คน และนักการภารโรง 1 คน แต่ละคนควรมี หน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเช่นเดียวกับบุคลากรของห้องสมุดห้องสมุดประชาชน ขนาดใหญ่

3. ห้องสมุดประชาชนขนาดเล็ก มีอัตรากำลัง 3 คน คือ บรรณารักษ์ 1 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 คนและนักการภารโรง 1 คน

3.1 บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้คือ วางนโยบายกฎเกณฑ์และระเบียบต่าง ๆ ของห้องสมุด จัดหาหนังสือและวัสดุครุภัณฑ์ วาง

นโยบายการบริหารงานของห้องสมุด จัดเตรียมหนังสือให้ยืม ให้บริการและจัดกิจกรรมของห้องสมุด จัดทำงบประมาณประจำปีและควบคุมการใช้จ่ายเงิน ประสานงานห้องสมุดตระเวนรักษาและซ่อมหนังสือ สรรวจหนังสือ จัดทำงานรายงานประจำปี ดูแลความเรียบร้อยภายในและภายนอกห้องสมุด

3.2 เจ้าหน้าที่ธุรการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้ คือ รับ - ส่งลงทะเบียนเก็บและค้นหนังสือรายการ กรอกแบบฟอร์มและร่างหนังสือ รับผิดชอบพิมพ์รายการเอกสารอื่น ๆ ดูแลเบิกจ่ายวัสดุเครื่องใช้ของห้องสมุด จัดทำบัญชีวัสดุครุภัณฑ์ของห้องสมุด รวบรวมข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ช่วยเตรียมหนังสือให้ยืม บริการรับ - จ่าย ช่วยบริการและกิจกรรมห้องสมุด และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

3.3 นักการภารโรง มีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกันกับห้องสมุดขนาดกลาง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรางค์ ภูวงษ์ (2517 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุดประชาชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างการศึกษาระดับ ม.ศ.4 - 5 และรองลงมาคือระดับปริญญาตรี มีอายุระหว่าง 12 - 14 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตท้องที่ที่ห้องสมุดตั้งอยู่ ความคิดเห็นต่อการบริหารด้านต่าง ๆ ที่ห้องสมุดควรปรับปรุงแก้ไข คือ สถานที่ ห้องน้ำ วัสดุครุภัณฑ์ จำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ต้องการยืมหนังสือไปอ่านที่บ้าน ผู้ใช้บริการสนใจหนังสือในหมวดประวัติศาสตร์และนวนิยาย วารสารประเภทที่สนใจคือวารสารหนังสือพิมพ์ ที่นิยมอ่านมากที่สุด หนังสือพิมพ์สยามรัฐ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และประชาธิปไตย ปัญหาของผู้ดำเนินงานได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ เครื่องใช้ประจำสำนักงาน และงบประมาณ

บุญเกื้อ หลวงสวาสดี (2519 : 83) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและเกณฑ์ปกติของห้องสมุดประชาชนจังหวัด ซึ่งเป็นที่ตั้งเขตการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพของห้องสมุด

ประชาชนจังหวัดที่ตั้งเขตการศึกษา มีหนังสือเฉลี่ย 6,571 เล่ม มีบรรณารักษ์แห่งละ 1 คน มีวุฒิ ป.กศ. 1 ไม่มีวุฒิบรรณารักษ์ศาสตร์ มีเฉพาะบริการพื้นฐาน ผู้ใช้เฉลี่ยวันละ 172 คน มีสมาชิกเพียงปีละ 1,195 คน ปัญหาสำคัญคือขาดแคลนบุคลากรที่มีวุฒิทางบรรณารักษ์ศาสตร์ ขาดงบประมาณ อาคารคับแคบร้อนอบอ้าว

อรุณรักษ์ สุวรรณราช (2520 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2518 โดยศึกษากับประชาชนผู้มาใช้บริการ ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้บริการส่วนใหญ่เป็นนักเรียนอายุ 14 - 21 ปี ที่มาใช้บริการเพราะต้องการศึกษาค้นคว้า ปัญหาที่ผู้ให้บริการประสบก็คือ ห้องสมุดมีหนังสือน้อยไม่เพียงพอกับผู้ใช วัสดุครุภัณฑ์เก่าชำรุดมีความต้องการใช้บริการห้องสมุดมาก ข้อเสนอแนะของการวิจัยคือ ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อนำไปสนับสนุนในการปรับปรุงซ่อมแซม อาคาร การซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์

สุกัญญา ดันดีกัลยาภรณ์ (2523 : 171 - 176) ได้ศึกษาความต้องการบริการและกิจกรรมจากห้องสมุดโดยศึกษาจากสมาชิกและผู้เข้าใช้ห้องสมุด ผลการวิจัย พบว่าประชาชนในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ตมีความต้องการบริการและกิจกรรมมากที่สุด ต้องการให้ห้องสมุดมีจำนวนหนังสือประเภทต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ขยายพื้นที่ของห้องสมุด และมีชั้นหนังสือเพิ่มขึ้น สาเหตุที่ประชาชนไม่เข้ามาใช้บริการ และกิจกรรมจากห้องสมุดประชาชนเนื่องจากไม่มีเวลาไปใช้ห้องสมุด และเวลาที่ห้องสมุดเปิดทำการไม่ตรงกับเวลาว่างและห้องสมุดประชาชนไม่มีอะไรที่ดึงดูดความสนใจ อาคารของห้องสมุดประชาชนมีสภาพไม่น่าเข้าไปใช้

ลัดดา รุ่งวิสัย (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผู้ใชและผู้ไม่ใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษากับประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่และแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือผู้ใชและผู้ไม่ใช ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใชและผู้ไม่ใชมีความคิดเห็นต่างกันในระดับอายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ และการทราบว่ามีห้องสมุด และความทันสมัยของผู้ใชและผู้ไม่ใชแตกต่างกัน ในด้านทัศนคติของผู้ใชห้องสมุด ผู้ใช้ส่วนมากมีทัศนคติที่ดีต่อห้องสมุดในด้านเวลาเปิดบริการ วารสารทางวิชาการ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จำนวนหนังสือ

บรรยากาศห้องสมุดและการบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้ยังมีความไม่พอใจในด้านอัตราการ นวนิยาย ที่นั่งอ่าน บริการด้านวัสดุทัศนูปกรณ์และบริการสำหรับ เด็กส่วนเหตุผลที่ไม่เข้าห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่มีหลายประการ เช่น ห้องสมุดอยู่ไกลจากที่พัก ไม่สนใจไปห้องสมุด การเดินทางไม่สะดวกและคิดว่าหนังสือในห้องสมุดไม่เหมาะกับตนเอง

／ กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2527 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินโครงการห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2525 โดยศึกษากับศึกษานิเทศก์จังหวัดและอำเภอ บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และหัวหน้าฝ่ายการศึกษามวลชน และผู้ให้บริการห้องสมุดประชาชนทุกแห่ง ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน มีความเหมาะสมด้านผลกระทบของการจัดห้องสมุดประชาชน ปรากฏว่า ห้องสมุดประชาชนมีส่วนช่วยส่งเสริมด้านการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข อาชีพ ศิลปวัฒนธรรม และการปกครองระบอบประชาธิปไตย และช่วยแก้ปัญหาอุปสรรคระดับปานกลาง ด้านทรัพยากรมีความเพียงพอในการดำเนินงาน แต่ยังขาดบุคลากร ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าควรจะมีการพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้มีบทบาทในการดำเนินงานมากขึ้น และควรเพิ่มบุคลากรให้เหมาะสม และสัมพันธ์กับลักษณะงานห้องสมุดให้มากขึ้น

／ พัทธา เติ่งรังสรรค์ (2530 : 98) ได้ศึกษาการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การประชาสัมพันธ์โดยสิ่งพิมพ์ห้องสมุด กิจกรรมห้องสมุด และสื่อมวลชน บรรณารักษ์ห้องสมุด ได้นำไปใช้น้อย โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ เป็นวิธีการประชาสัมพันธ์ที่บรรณารักษ์แทบไม่ได้นำไปใช้เลย

มะลิวัลย์ น้อยบัวทิพย์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องห้องสมุดวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของกรมศาสนา ส่วนใหญ่เป็นห้องสมุดที่มีขนาดเล็กมาก ซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ กัน และมีเนื้อที่น้อยกว่า 200 ตารางเมตร มีหนังสือน้อยกว่า 2,000 เล่ม เจ้าหน้าที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษ์ศาสตร์ ได้รับเงินสนับสนุนจากวัดและจัดหาสิ่งพิมพ์โดยการบริจาค จัดหนังสือโดยแบ่งตามประเภทและขนาดของหนังสือ

จากการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน (กองแผนงาน และวิจัย : 2531) พบว่าห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งให้ความรู้รูปแบบเอนกประสงค์ เพื่อให้การศึกษาแก่ประชาชนทุกวัย ทุกเพศ และทุกระดับการศึกษาและช่วยส่งเสริมให้ประชาชน มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีการจัดห้องสมุดประชาชนตำบล ปัญหาของการดำเนินงานที่พบบ่อย คือ ห้องสมุดประชาชนอำเภอบางแห่ง ขาดเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานและที่มีอยู่ขาดความรู้และความชำนาญในการให้บริการและปรับปรุงงาน หนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุดบางแห่งก็มีน้อย ขาดการหมุนเวียนหนังสือและการจัดระเบียบต่าง ๆ

เรณู เปียจื่อ (2532 : 114 - 117) ได้ศึกษารูปแบบห้องสมุดประชาชนจังหวัด ตามทัศนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด โดยศึกษาจากบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน 72 จังหวัด ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ส่วนใหญ่เป็นหญิงมีความคิดเห็นว่าจำนวนวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ภายในห้องสมุดยังมีไม่เพียงพอในการให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการ และมีความต้องการให้มีการอบรมเพิ่มความรู้ในเรื่องการบริหารงานเทคนิค งานบริการและกิจกรรมและให้ผู้บริหารให้ความสำคัญของงานห้องสมุดประชาชน

ประภาศิลป์ ผ่องแผ้ว (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนคือ ห้องสมุดอยู่ไกลไกลมาไม่สะดวก ไร้สาระ ถ้ามี สำหรับอ่านไม่เพียงพอ หนังสือเรื่องที่ต้องการมีจำนวนไม่เพียงพอ จำนวนหนังสือที่หามาได้น้อย ความต้องการการรับบริการจากห้องสมุดประชาชน คือ ต้องการยืมหนังสือครั้งละ 1 - 3 เล่ม ต้องการยืมเป็นเวลา 7 วัน และต้องการจ่ายค่าปรับหนังสือเป็นจำนวน 1 บาท ต้องการให้มีบริการตู้รับฝากของ บริการเกี่ยวกับน้ำดื่ม เพิ่มโต๊ะที่นั่งเดี่ยว บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า ต้องการวิธีแนะนำให้รู้จักห้องสมุดและระเบียบของห้องสมุดเมื่อเปิดภาคเรียนภาคแรก ต้องการบริการวัสดุทัศนวัสดุ บริการจองหนังสือเล่มที่ต้องการจากผู้อื่น และบริการจัดนิทรรศการและกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ ต้องการตำราเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน

/เกรียงไกร กิตติธรทรัพย์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพทั่วไปของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครและมุม มสธ. ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครและมุม มสธ. ทั้ง 3 แห่ง เปิดอาคารเอกเทศ จัดมุม มสธ. ไว้เป็นสัดส่วน มีทำเลที่ตั้งเหมาะสม การคมนาคมสะดวก มีบุคลากรประจำที่มีประสบการณ์และความรู้ด้านห้องสมุด ครูภัณฑ์มีจำนวนเพียงพอ มีบางชนิดอยู่ในสภาพชำรุด หนังสือวิชาการยังมีน้อย ชุดวิชาในมุม มสธ. บางชุดวิชามีผู้ใช้นามากจึงไม่เพียงพอต่อความต้องการ และพบว่าผู้ที่มาใช้มุม มสธ. ส่วนใหญ่ไม่ใช่นักศึกษา มสธ. ในด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะนั้น ผู้ใช้บริการเสนอว่า ควรขยายเวลาบริการในเวลาตอนเย็นให้ยาวขึ้น และให้มีการประชาสัมพันธ์เรื่องห้องสมุดให้มากขึ้น ควรให้ผู้มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดเป็นสมาชิกได้ และให้ผู้ที่ไม่เป็นนักศึกษา มสธ. ยืมหนังสือจากมุม มสธ. ออกได้

/อุดม พักผล (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษามาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนปฏิบัติภาระงานด้านงานบริหารห้องสมุดในระดับมาก งานเทคนิคห้องสมุดปฏิบัติระดับมากและงานบริการห้องสมุดปฏิบัติในระดับกลางค่อนข้างน้อย บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์และไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ปฏิบัติงานด้านงานบริหารห้องสมุดและด้านงานบริการห้องสมุดแตกต่างกัน ส่วนบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ปฏิบัติงานด้านงานเทคนิคห้องสมุด มากกว่ากลุ่มที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่อยู่นในห้องสมุดระดับจังหวัด ปฏิบัติงานด้านงานเทคนิคห้องสมุดและงานบริหารห้องสมุดมากกว่ากลุ่มที่อยู่นในห้องสมุดระดับอำเภอ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ที่สำรวจพบนั้นเป็นการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่กับการบริการห้องสมุด มีผู้วิจัยไว้ดังนี้

โฮป (Hope. 1975 : 70 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของบรรณารักษ์กับการเคลื่อนไหวทางการศึกษาผู้ใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์คือ

1) เพื่อศึกษาบทบาทของบรรณารักษ์เกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ตั้งแต่สมัยอาณานิคมจนถึงศตวรรษที่ 20 ของสหรัฐอเมริกา

2) ศึกษาบทบาทของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของการศึกษาผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกาในศตวรรษที่ 20

3) แนะนำเทคนิคและวิธีดำเนินงานเกี่ยวกับบทบาทของบรรณารักษ์จัดให้แก่การศึกษาผู้ใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดได้เปลี่ยนแปลงไปจากสมัยก่อนมาก ปัจจุบันห้องสมุดเป็นสถานที่ให้บริการวัสดุต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง บทบาทของบรรณารักษ์ได้ครอบคลุมไปถึงการให้บริการแก่คนพิการผู้เสียเปรียบทางการศึกษาและชนกลุ่มน้อย งานวิจัยนี้ได้เสนอแนะให้จัดบริการนักศึกษาผู้ใหญ่คือ เน้นการให้บริการห้องสมุดแก่ผู้ใหญ่ ผูกอบรมบรรณารักษ์เพื่อให้บริการผู้ใหญ่ และเสนอแนะให้บรรณารักษ์สร้างความสัมพันธ์กับประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

พาสเกล (Pagel. 1978 : 67 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องหน้าที่ที่บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนเชื่อว่า ควรจัดบริการให้แก่การศึกษาผู้ใหญ่ และเพื่อศึกษาว่าลักษณะเฉพาะประสบการณ์ การทำงานจะเกี่ยวข้องกับการยอมรับในหน้าที่ที่จะให้บริการแก่การศึกษาผู้ใหญ่หรือไม่ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแจกให้แก่บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในมินเนโซตาจำนวน 148 คน เป็นคำถามเกี่ยวกับบริการ 30 ชนิด ที่ให้กับการศึกษาผู้ใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนให้ความสำคัญของการบริการที่จัดให้การศึกษาผู้ใหญ่ตามลำดับดังนี้ คือ บริการพิเศษแก่องค์การและกลุ่ม บริการแนะนำแก่รายบุคคล บริการให้คำปรึกษาแก่ชุมชน ห้องสมุดที่มีผู้ใช้บริการ 30,000 คน ขึ้นไปเห็นความสำคัญของการให้บริการนักศึกษาผู้ใหญ่สูงกว่าบรรณารักษ์ที่ทำงานในห้องสมุดที่มีผู้ใช้จำนวนต่ำกว่า และประการสุดท้ายคือ บรรณารักษ์ชายให้ความสำคัญของการจัดบริการห้องสมุดแก่นักศึกษาผู้ใหญ่สูงกว่าบรรณารักษ์หญิง

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1979 : 7632 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการศึกษาผู้ใหญ่และกิจกรรมที่ห้องสมุดประชาชนในแมซซาชูเซต จัดบริการให้นักศึกษาผู้ใหญ่ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้แก่บรรณารักษ์ ห้องสมุดประชาชนในแมซซาชูเซต เกี่ยวกับรูปแบบการศึกษาผู้ใหญ่ กิจกรรมทางการศึกษา ส่วนใหญ่ดำเนินการ

การจัดรดยกลุ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และมากกว่าครึ่งเป็นการร่วมมือกับหน่วยงานกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ของเมืองนั้น 88.8 % ของห้องสมุดประชาชนที่เห็นว่าการติดตามงานการศึกษาผู้ใหญ่เป็นหน้าที่ของห้องสมุดประชาชน และสาเหตุที่บรรณารักษ์บางคนไม่ได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่การศึกษาผู้ใหญ่ก็เพราะปัญหาเรื่องงบประมาณ เวลา บุคลากร และเนื้อที่ของห้องสมุด

คาสเปอร์ (Kasper. 1985 : 10 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบการให้บริการแก่เด็กของห้องสมุดประชาชนในอินเดียมา ตั้งแต่ปี 1970 โดยศึกษาจากห้องสมุดประชาชนทั้งหมดในอินเดียที่มีบริการสำหรับเด็ก ได้ส่งแบบสอบถามไปถึงผู้อำนวยการห้องสมุด จำนวน 238 ชุด ได้รับคืน 87 % ผลการวิจัย พบว่าห้องสมุดประชาชนในอินเดียมาได้ว่าจ้างบรรณารักษ์อาชีพมาดำเนินการในแผนกเด็ก และจากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ระดับการให้บริการเด็กอยู่ในเกณฑ์สูงแล้วระดับการให้บริการผู้ใหญ่ก็อยู่ในเกณฑ์สูงด้วย จากการตรวจสอบสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ประชากรศึกษา รายได้และการจ้างงาน แสดงให้เห็นว่า บริการในแผนกเด็กมีนัยสำคัญขึ้นอยู่กับการศึกษาและรายได้ ซึ่งปรากฏว่าการให้บริการแก่เด็กในอินเดียสอดคล้องกับวิสคอนซิน โอไฮโอ อิลลินอยส์ การวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้บรรณารักษ์อาชีพในการดำเนินงานและการจัดบริการ

คุนทซ์ (Koontz. 1990 : 12A) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการตลาดในด้านความสะดวก ท่าเลที่ตั้งของห้องสมุดและการคาดการณ์อนาคต โดยศึกษาจากห้องสมุดประชาชนในย่านการค้า พบว่า รูปแบบอาคารสถานที่ ท่าเลที่ตั้ง โอกาสที่ประชาชนจะเข้าถึงค่าใช่จ่ายที่ไม่แพงจนเกินไป จะเป็นเครื่องมือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนสร้างห้องสมุดประชาชนในเขตเมืองและภูมิภาค และยังต้องดูจำนวนประชากร ขนาดชุมชน ความสะดวกในการใช้ห้องสมุดประชาชนและการคาดการณ์ ระดับการใช้ซึ่งเปรียบเสมือนเป้าหมายทางด้านการตลาด ตลอดจนการจัดบริการอื่น ๆ ที่ดึงดูดใจให้ประชาชนเข้าใช้

สมมติฐานการศึกษาครั้งนี้ว่า

1. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัดกับระดับอำเภอมีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
2. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่มีตำแหน่งการปฏิบัติงานต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจสภาพปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังรายละเอียดในหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งมี 14 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ ชุมพร บัตตานี ตรัง ภูเก็ต พังงา พัทลุง นราธิวาส นครศรีธรรมราช ยะลา ระนอง สุราษฎร์ธานี สตูล สงขลา ซึ่งมีห้องสมุดประชาชน ทั้งห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จำนวนรวม 97 แห่ง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนทั้ง 97 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างงานวิจัยครั้งนี้จะเจาะจงศึกษาเฉพาะผู้ที่ เป็นหัวหน้ารับผิดชอบสูงสุดในห้องสมุดนั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน
ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็น การตอบแบบเลือกตอบ เดิมค่า

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนเกี่ยวกับด้านงานบริหาร ด้านงานบริการ ด้านงานกิจกรรมและด้านงานเทคนิค ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และกำหนดค่าคะแนนให้ดังนี้

1	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด
2	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
3	หมายถึง	มีปัญหามากกลาง
4	หมายถึง	มีปัญหามาก
5	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด

สำหรับการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย เพื่อแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ประมาณค่าไว้ดังนี้

1.00 - 1.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีปัญหามากกลาง
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีปัญหามาก
4.50 - 5.00	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบเขียนเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดประชาชน

2. การสร้างและการหาคุณภาพของแบบสอบถาม มีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาลักษณะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เพื่อหาได้ข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน 4 ด้าน คือ งานบริหาร งานบริการ งานกิจกรรม งานเทคนิคแล้วนำเสนอประธานและกรรมการควบคุมประกันฯ ตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหาและการใช้ภาษา

2.3 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน ตรวจสอบแบบสอบถาม นำมาปรับปรุง แก้ไข เสนอประธานและกรรมการควบคุมประกันฯ พิจารณาแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำออกไปทดลองใช้

2.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนซึ่งไม่ชักกลุ่มตัวอย่าง ในจังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม จำนวน 25 ฉบับ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 เมื่อได้เครื่องมือที่มีคุณภาพแล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยได้มีหนังสือถึงบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือตามข้อ 1 พร้อมกับแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ และขอให้ส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ ภายในเดือนเมษายน 2537

3. ส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 97 ฉบับ โดยปิดแสตมป์เจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย เพื่อส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 83 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.57 เป็นฉบับที่สมบูรณ์นำไปวิเคราะห์ได้จำนวน 80 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.47

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้วก็นำมาแจกแจงเป็นหมวดหมู่ เพื่อทำการวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. แยกแบบสอบถามเป็นกลุ่มตามตัวแปรที่จะศึกษา คือ ตำแหน่งการปฏิบัติงาน และระดับของห้องสมุดที่รับผิดชอบ
2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีตรวจสอบคะแนน แบบสอบถามตามความคิดเห็นในแต่ละด้านของกลุ่มประชากร วิเคราะห์ข้อมูลสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยเสนอเป็นคำร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน เป็นรายชื่อ และรายด้านโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับการทดสอบสมมติฐานนั้นวิเคราะห์โดยใช้ t- test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติสำหรับการตรวจสอบเครื่องมือ การหาความเชื่อมั่นแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด

N แทน จำนวนของแบบสอบถาม

S_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย จากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

2.1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร ไชสุตร วงศ์รัตน์ .

2530 : 74)

$$S.D = \sqrt{\frac{N (\sum X^2) - (\sum X)^2}{N (N - 1)}}$$

เมื่อ S.D แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่

2.2.1 สถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

ใช้สูตร t - test independent (Ferguson. 1981 : 178)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติแสดงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่ม

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม

s_1^2, s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม

n_1, n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนใน
เขตภาคใต้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสี่ตอน คือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
ประชาชนในเขตภาคใต้

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ระหว่างเจ้าหน้าที่ห้อง
สมุดประชาชนระดับจังหวัด กับระดับอำเภอ และตามตำแหน่งงานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการ
ปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และ
แปลความหมายข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมด
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่ม
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ในการอบรมเรื่องงานห้องสมุด ดังตาราง 3 - 4

ตาราง 3 ข้อมูลพื้นฐานตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	25	31.25
1.2 หญิง	55	68.75
รวม	80	100.00
2. อายุ		
2.1 อายุ 20 - 30 ปี	40	50.00
2.2 อายุ 31 - 40 ปี	29	36.25
2.3 อายุ 41 - 50 ปี	6	7.50
2.4 อายุ 51 - 60 ปี	5	6.25
รวม	80	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 ปริญญาโท	1	1.25
3.2 ปริญญาตรี	58	72.50
3.3 บ.กศ.สูง	10	12.50
3.4 อื่น ๆ	11	13.75
รวม	80	100.00
4. ประสบการณ์ในการอบรมเรื่องงานห้องสมุด		
4.1 เคยได้รับการอบรม	51	63.75
4.2 ไม่เคยได้รับการอบรม	29	36.25
รวม	80	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า จากเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน จำนวน 80 คน ประกอบด้วยชาย 25 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 หญิง 55 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 อายุ 31 - 40 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 36.25 อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 อายุ 51 - 60 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.25 ปริญญาตรี จำนวน 58 คิดเป็นร้อยละ 72.50 บ.กศ.สูง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และอื่น ๆ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 13.75 ประสบการณ์ในการอบรมเรื่องงานห้องสมุดเคยได้รับการอบรม 51 คน คิดเป็นร้อยละ 63.75 ไม่เคยได้รับการอบรม 29 คน คิดเป็นร้อยละ 36.25

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทห้องสมุดประชาชนและ
ตำแหน่งงานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. ประเภทห้องสมุด		
1.1 ห้องสมุดประชาชนจังหวัด	14	17.50
1.2 ห้องสมุดประชาชนอำเภอ	66	82.50
รวม	80	100.00
2. ตำแหน่งงานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่		
2.1 เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่ง		
2.1.1 บรรณารักษ์	5	6.25
2.1.2 เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	55	68.75
2.2 เจ้าหน้าที่ที่ไม่เป็นบรรณารักษ์		
2.2.1 ผู้ประสานงาน	3	3.75
2.2.2 นักการ	7	8.75
2.2.3 ครูอาสา	6	7.50
2.2.4 อื่น ๆ	4	5.00
รวม	80	100.00

จากตาราง 4 แสดงว่า ประเภทห้องสมุดที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนกลุ่มตัวอย่างรับผิดชอบ เป็นห้องสมุดประชาชนจังหวัด 14 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.50 ห้องสมุดประชาชนอำเภอ 66 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 82.50 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีตำแหน่งเป็น บรรณารักษ์โดยตำแหน่ง 60 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 มีตำแหน่งเป็นบรรณารักษ์ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 55 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 และมีผู้ปฏิบัติงานที่ปฏิบัติงานที่เกินบรรณารักษ์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ได้แก่ ผู้ประสานงาน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.75 นักการ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.75 ครูอาสา 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 อื่น ๆ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน
ในเขตภาคใต้

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนใน
เขตภาคใต้ เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ย และ
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปรากฏผล ดังตาราง 5 - 9 ต่อไปนี้

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
ประชาชนด้านงานบริหาร จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร	$\bar{X}$	S.D	ระดับปัญหา
1.	ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุด	2.91	1.21	ปานกลาง
2.	จำนวนบุคลากรไม่สอดคล้องกับงานที่ต้องปฏิบัติ	3.86	1.14	มาก
3.	ขั้นตอนในการขออนุมัติจัดซื้อหนังสือล่าช้า	3.83	1.04	มาก
4.	งบประมาณของห้องสมุดที่ได้รับแต่ละปีไม่เพียงพอ	4.21	1.01	มาก
5.	เจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณ	3.56	1.10	มาก
6.	ไม่มีการวางแผนการปฏิบัติงานห้องสมุด	2.56	0.95	ปานกลาง
7.	ไม่ได้จัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานของห้องสมุด	2.88	1.13	ปานกลาง
8.	เจ้าหน้าที่ไม่มีคู่มือการปฏิบัติงานของห้องสมุด	2.69	1.18	ปานกลาง
9.	ไม่ได้ติดตามผลงานตามแผนที่วางไว้	2.60	1.07	ปานกลาง
10.	ขาดการประเมินผล	2.85	1.04	ปานกลาง
11.	ขาดการประชาสัมพันธ์แนะนำ/เชิญชวนให้มาใช้บริการห้องสมุด	2.54	0.95	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร	$\bar{X}$	S.D	ระดับปัญหา
12.	การประสานงานกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นมีน้อย	2.61	0.96	ปานกลาง
13.	ไม่ได้จัดทำรายงานประจำปี	2.38	1.10	น้อย
14.	ไม่ได้จัดทำสถิติเกี่ยวกับการร่ำห้องสมุด	2.03	1.06	น้อย
15.	ไม่ได้จัดการประชุมคณะกรรมการห้องสมุด	2.94	1.20	ปานกลาง
16.	วัสดุและครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ	3.81	1.13	มาก
17.	ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการผลิตเอกสาร	3.46	1.19	ปานกลาง
18.	ข้อมูลที่รวบรวมเก็บไว้ว่าศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นไม่ เป็นปัจจุบัน	3.22	0.99	ปานกลาง
	รวม	3.05	0.62	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่าปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนด้านงานบริหาร โดยรวมมีปัญหาลู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.05$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีปัญหาเป็นอันดับสูงสุด คือ งบประมาณของห้องสมุดที่ได้รับแต่ละปีไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 4.21$) ซึ่งเป็นปัญหาลู่ในระดับมาก รองลงมาคือ จำนวนบุคลากรไม่สอดคล้องกับงานที่ต้องปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.86$) และขั้นตอนในการขออนุมัติจัดซื้อหนังสือลำช้า ($\bar{x} = 3.83$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือไม่ได้จัดทำสถิติเกี่ยวกับการร่ำห้องสมุด ($\bar{x} = 2.03$) เป็นปัญหาลู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาระดับปัญหาของทุกข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาลู่ในระดับมากมี 5 ข้อ ($\bar{x} = 3.56 - 4.21$) และข้อที่มีปัญหาระดับปานกลางมี 11 ข้อ ($\bar{x} = 2.54 - 3.46$) ส่วนข้อที่มีปัญหาลู่ในระดับน้อยมี 2 ข้อ ($\bar{x} = 2.03 - 2.38$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
ประชาชนด้านงานบริการ จําแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับปัญหา
1.	หนังสือที่มีอยู่ไม่ทันสมัย	3.68	0.99	มาก
2.	หนังสือพิมพ์มีไม่เพียงพอ	2.94	1.16	ปานกลาง
3.	หนังสือวารสารได้รับไม่ตรงตามกำหนดเวลา	2.81	1.15	ปานกลาง
4.	จำนวนหนังสือมีน้อยไม่พอให้บริการ	3.84	1.13	มาก
5.	หนังสือสำหรับเด็กและของเล่นมีไม่เพียงพอ	3.98	1.02	มาก
6.	หนังสือที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้	3.15	1.03	ปานกลาง
7.	หนังสืออ้างอิงมีไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้ บริการ	3.20	1.08	ปานกลาง
8.	ไม่ได้จัดทําแผนป้ายหรือแผนภูมิแสดงตำแหน่งที่อยู่ของ หนังสือ	2.34	1.01	น้อย
9.	ไม่สามารถจัดหนังสือวารสารเข้าชั้นทันเวลา	2.15	0.99	น้อย
10.	ชั้นวางของรับฝากของผู้มาใช้บริการมีไม่เพียงพอ	2.55	1.45	ปานกลาง
11.	ชั้นวางหนังสือและวารสารมีไม่เพียงพอ	3.35	1.32	ปานกลาง
12.	โต๊ะเก้าอี้มีน้อยไม่เพียงพอแก่ผู้ใช้บริการ	2.99	1.32	ปานกลาง
13.	ขาดเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม น้ำดื่ม	3.01	1.40	ปานกลาง
14.	สถานที่ตั้งของห้องสมุดไม่สะดวกในการเดินทาง	2.33	1.23	น้อย
15.	อาคารห้องสมุดไม่เป็นเอกเทศ	2.06	1.39	น้อย
16.	ไม่มีแผนป้ายประชาสัมพันธ์งานบริการ	2.54	1.09	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับปัญหา
17.	เวลาเปิดห้องสมุดไม่สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เข้า	1.93	0.98	น้อย
18.	ผู้ยืมไม่ส่งคืนหนังสือตามกำหนดเวลา	2.93	1.09	ปานกลาง
19.	ผู้ให้บริการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	2.69	1.03	ปานกลาง
20.	ผู้ให้บริการขาดความรู้และวิธีการในการใช้หนังสือ ที่ถูกต้อง	2.06	0.96	น้อย
21.	บริการตอบคำถามและช่วยในการค้นคว้ามีประสิทธิภาพ น้อย	2.54	0.95	ปานกลาง
22.	ไม่มีเจ้าหน้าที่จองหนังสือ	2.80	1.29	ปานกลาง
23.	ไม่มีการให้บริการสื่อรอสต์	3.60	1.42	มาก
24.	เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ให้บริการ	3.59	1.24	มาก
	รวม	2.77	0.50	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่าปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนด้าน
งานบริการ โดยรวมมีปัญหายู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.77$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาเป็นอันดับสูงสุดคือ หนังสือสำหรับเด็ก
และของเล่นมีไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 3.98$) ซึ่งเป็นปัญหายู่ในระดับมาก รองลงมาคือจำนวน
หนังสือมีน้อยไม่พอให้บริการ ($\bar{x} = 3.84$) และหนังสือที่มีอยู่ไม่ทันสมัย ($\bar{x} = 3.68$) ตาม
ลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือเวลาเปิดปิดห้องสมุดไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้
($\bar{x} = 1.93$) เป็นปัญหายู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาระดับปัญหาของทุกข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหายู่ในระดับมากมี 5 ข้อ
($\bar{x} = 3.59 - 3.98$) และข้อที่มีปัญหาระดับปานกลางมี 13 ข้อ ($\bar{x} = 2.54 - 3.35$)
ส่วนข้อที่มีปัญหายู่ในระดับน้อยมี 6 ข้อ ($\bar{x} = 1.93 - 2.24$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
ประชาชนด้านงานกิจกรรม จานแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานกิจกรรม	$\bar{X}$	S.D	ระดับปัญหา
1.	ไม่มีการจัดนิทรรศการวันสำคัญทางศาสนา และวันนักขัตฤกษ์	2.18	0.99	น้อย
2.	ไม่มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประเพณี	2.19	1.01	น้อย
3.	ไม่มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ	2.32	1.02	น้อย
4.	ไม่มีการจัดนิทรรศการแนะนำอาชีพ	2.41	0.92	น้อย
5.	ไม่มีการจัดนิทรรศการแนะนำความรู้ทั่วไป	2.34	0.94	น้อย
6.	ไม่มีการจัดการอภิปรายหรือโต้แย้ง	3.59	1.13	มาก
7.	ไม่มีการจัดมุมการศึกษาในห้องสมุด	2.17	0.95	น้อย
8.	ไม่มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรม ท้องถิ่น	2.46	1.08	น้อย
9.	ไม่มีการจัดห้องและมุมสำหรับเด็ก	1.97	0.88	น้อย
10.	ไม่มีการจัดกิจกรรมแนะนำบุคคลสำคัญในท้องถิ่น	2.68	1.08	ปานกลาง
11.	ไม่มีการประสานงานให้หน่วยงานอื่นมาจัดกิจกรรม	2.72	1.19	ปานกลาง
12.	ไม่มีการจัดประกวดการอ่านหรือทนายปัญหา	3.00	1.20	ปานกลาง
13.	ไม่มีการจัดห้องสมุดเคลื่อนที่	2.59	1.10	ปานกลาง
14.	ไม่มีการออกร้านแสดงและจำหน่ายหนังสือ	3.50	1.31	มาก
15.	ไม่มีการจัดนิทรรศการแสดงละคร	3.44	1.24	ปานกลาง
	รวม	2.63	0.70	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่าปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนด้านงานกิจกรรม โดยรวมมีปัญหาลู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.63$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ที่มีปัญหาเป็นอันดับสูงสุดคือไม่มีการจัดการอภิปรายหรือได้วาทิ ($\bar{x} = 3.59$) ซึ่งเป็นปัญหาลู่ในระดับมาก รองลงมาคือไม่มีการออกร้านแสดงและจำหน่ายหนังสือ ($\bar{x} = 3.50$) และไม่มีการจัดนิทรรศการแสดงละคร ($\bar{x} = 3.44$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือไม่มีการจัดห้องและมุมสำหรับเด็ก ($\bar{x} = 1.97$) เป็นปัญหาลู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาระดับปัญหาของทุกข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาลู่ในระดับมากมี 2 ข้อ ($\bar{x} = 3.50 - 3.59$) และข้อที่มีปัญหาระดับปานกลางมี 5 ข้อ ($\bar{x} = 2.59 - 3.44$) ส่วนข้อที่มีปัญหาลู่ในระดับน้อยมี 8 ข้อ ($\bar{x} = 1.97 - 2.46$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
ประชาชนด้านงานเทคนิค จาแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานเทคนิค	$\bar{X}$	S.D	ระดับปัญหา
1.	ไม่ได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาของประชาชน	2.90	1.09	ปานกลาง
2.	ไม่ได้ศึกษาความสนใจของประชาชน	2.45	0.97	น้อย
3.	ไม่ได้สำรวจความต้องการการใช้หนังสือจากประชาชน	2.30	0.89	น้อย
4.	ไม่ได้จัดหมวดหมู่หนังสือเพื่อจัดเก็บอย่างเป็นระบบ	1.74	0.90	น้อย
5.	ไม่ได้ทำบัตรรายการหนังสือ วารสารและวัสดุไม่ตีพิมพ์	2.60	1.04	ปานกลาง
6.	ไม่ได้ลงทะเบียนวารสารและสิ่งพิมพ์	1.85	1.07	น้อย
7.	ไม่มีการจัดทำบรรณานุกรมหนังสือใหม่	2.65	1.13	ปานกลาง
8.	ไม่ได้ดำเนินการจัดทำถดถา	2.60	1.22	ปานกลาง
9.	การจัดเก็บจุลสารไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ	2.78	1.06	ปานกลาง
10.	ไม่ได้ดำเนินการติดของบัตรและบัตรยืมเพื่อเตรียมหนังสือ	1.66	0.87	น้อย
11.	ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ระหว่างห้องสมุด	2.93	1.08	ปานกลาง
12.	ไม่ได้ดำเนินการขอรับบริจาคหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	2.03	0.89	น้อย
13.	ไม่ได้ดำเนินการคัดเลือกและจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด	2.08	1.02	น้อย
14.	ไม่มีการซ่อม/บำรุงรักษาหนังสือและวัสดุไม่ตีพิมพ์	2.00	0.95	น้อย
15.	ไม่ได้ดำเนินการเย็บเล่มวารสาร	2.20	1.02	น้อย
	รวม	2.28	0.63	น้อย

จากตาราง 8 แสดงว่าปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนด้านงานเทคนิค โดยรวมมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.28$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ที่มีปัญหาเป็นอันดับสูงสุดคือไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ระหว่างห้องสมุด ($\bar{x} = 2.93$) ซึ่งเป็นปัญหอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือไม่ได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาของประชาชน ($\bar{x} = 2.90$) และการจัดเก็บจุลสารไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ($\bar{x} = 2.78$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือไม่ได้ดำเนินการติดของบัตรและบัตรยืมเพื่อเตรียมหนังสือ ($\bar{x} = 1.66$) เป็นปัญหอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาระดับปัญหาของทุกข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหอยู่ในระดับมากไม่มี และข้อที่มีปัญหาระดับปานกลางมี 6 ข้อ ($\bar{x} = 2.60 - 2.93$) ส่วนข้อที่มีปัญหาระดับน้อยมี 9 ข้อ ($\bar{x} = 1.66 - 2.45$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนเป็นรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D	ระดับปัญหา
ด้านงานบริหาร	3.05	0.62	ปานกลาง
ด้านงานบริการ	2.77	0.50	ปานกลาง
ด้านงานกิจกรรม	2.63	0.70	ปานกลาง
ด้านงานเทคนิค	2.28	0.63	น้อย
รวม	2.71	0.47	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่าเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนมีปัญหาการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.71$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาแต่ละด้านเรียงตามลำดับคือ ด้านงานบริหาร ($\bar{x} = 3.05$) ด้านงานบริการ ($\bar{x} = 2.77$) ด้านงานกิจกรรม ($\bar{x} = 2.63$) ด้านงานเทคนิค ($\bar{x} = 2.28$) โดยด้านงานบริหาร ด้านงานบริการ ด้านงานกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านงานเทคนิคมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ระหว่างเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน
ระดับจังหวัดกับระดับอำเภอ ตามตำแหน่งงานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

3.1 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดกับ
เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 1 ว่า "เจ้าหน้าที่ห้องสมุด
ประชาชนระดับจังหวัดและระดับอำเภอ มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน" ผลปรากฏ
ดังตาราง 10 - 14 ต่อไปนี้

ตาราง 10 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร ของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน
จังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ ที่	ปัญหาด้านการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร	ห้องสมุดประชาชน จังหวัด		ห้องสมุดประชาชน อำเภอ		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1.	ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของ ห้องสมุด	3.14	1.35	2.86	1.19	0.72*
2.	จำนวนบุคลากรไม่สอดคล้องกับงานที่ต้องปฏิบัติ	3.78	1.42	3.88	1.09	0.23
3.	ขั้นตอนในการขออนุมัติจัดซื้อหนังสือซ้ำ	3.86	1.03	3.82	1.05	0.13
4.	งบประมาณของห้องสมุดที่ได้รับแต่ละปี ไม่เพียงพอ	4.43	0.76	4.17	1.06	1.09*

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร	ห้องสมุดประชาชน จังหวัด		ห้องสมุดประชาชน อำเภอ		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
5.	เจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่ได้มีส่วนร่วมในการ จัดทำงบประมาณ	4.07	1.14	3.45	1.07	1.86**
6.	ไม่มีการวางแผนการปฏิบัติงานห้องสมุด	2.57	1.02	2.56	0.95	0.04
7.	ไม่ได้จัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานของ ห้องสมุด	2.71	0.99	2.91	1.16	0.65
8.	เจ้าหน้าที่ไม่มีคู่มือการปฏิบัติงานของ ห้องสมุด	2.50	0.94	2.73	1.22	0.78*
9.	ไม่ได้ติดตามผลงานตามแผนที่วางไว้	2.36	0.93	2.65	1.10	1.04*
10.	ขาดการประเมินผล	2.93	0.92	2.83	1.07	0.34
11.	ขาดการประชาสัมพันธ์แนะนำ/เชิญชวน ให้มาใช้บริการห้องสมุด	2.57	1.09	2.53	0.93	0.13
12.	การประสานงานกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น มีน้อย	2.78	0.97	2.57	0.96	0.73*
13.	ไม่ได้จัดทำรายงานประจำปี	2.36	1.01	2.38	1.12	0.07
14.	ไม่ได้จัดทำสถิติเกี่ยวกับการใช้บริการห้องสมุด	1.93	0.83	2.04	1.10	0.45
15.	ไม่ได้จัดการประชุมคณะกรรมการห้องสมุด	2.86	1.23	2.95	1.21	0.27

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร	ห้องสมุดประชาชน จังหวัด		ห้องสมุดประชาชน อำเภอ		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
16.	วัสดุและครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ	3.64	1.01	3.85	1.15	0.68*
17.	ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการผลิตเอกสาร	3.71	0.91	3.41	1.24	1.06*
18.	ข้อมูลที่รวบรวมเก็บไว้ในศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นไม่เป็นปัจจุบัน	3.28	0.73	3.21	1.04	0.32
รวม		3.09	0.59	3.04	0.63	0.21

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบแสดงว่าเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัด กับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอมีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ปัญหาผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุดงบประมาณของห้องสมุดที่ได้รับแต่ละปีไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่ไม่มีคู่มือการปฏิบัติงานของห้องสมุด ไม่ได้ติดตามผลงานตามแผนที่วางไว้ การประสานงานกับหน่วยงานอื่นมีน้อย วัสดุและครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการผลิตเอกสาร และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณ ส่วนปัญหาอื่นนอกเหนือจากนี้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการ ของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน
จังหวัดกับ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จาแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการ	ห้องสมุดประชาชน จังหวัด		ห้องสมุดประชาชน อำเภอ		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1.	หนังสือที่มีอยู่ไม่ทันสมัย	3.71	0.82	3.67	1.03	0.19
2.	หนังสือพิมพ์มีไม่เพียงพอ	3.28	1.07	2.86	1.17	1.32*
3.	หนังสือวารสารได้รับไม่ตรงตามกำหนด เวลา	3.07	1.07	2.76	1.16	0.98*
4.	จำนวนหนังสือมีน้อยไม่พอให้บริการ	3.57	1.02	3.89	1.15	1.05*
5.	หนังสือสำหรับเด็กและของเล่นมี ไม่เพียงพอ	3.78	0.89	4.01	1.04	0.85*
6.	หนังสือที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้ใช้	2.93	1.14	3.19	1.01	0.81*
7.	หนังสืออ้างอิงมีไม่เพียงพอกับความ ต้องการของผู้ใช้บริการ	2.86	0.95	3.27	1.10	1.44*
8.	ไม่ได้จัดทำแผนป้ายหรือแผนภูมิแสดง ตำแหน่งที่อยู่ของหนังสือ	2.36	0.84	2.33	1.04	0.09
9.	ไม่สามารถจัดหนังสือวารสารเข้าชั้น ทันเวลา	2.64	1.01	2.04	0.97	2.03**

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการ	ห้องสมุดประชาชน จังหวัด		ห้องสมุดประชาชน อำเภอ		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
10.	ชั้นวางของรับฝากของผู้มาใช้บริการมี ไม่เพียงพอ	2.71	1.27	2.51	1.49	0.52
11.	ชั้นวางหนังสือและวารสารมีไม่เพียงพอ	3.28	0.99	3.36	1.39	0.25
12.	โต๊ะเก้าอี้มีน้อยไม่เพียงพอแก่ผู้บริการ	3.14	0.66	2.95	1.42	0.76*
13.	ขาดเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม น้ำดื่ม	2.71	1.38	3.07	1.41	0.89*
14.	สถานที่ตั้งของห้องสมุดไม่สะดวกในการ เดินทาง	1.50	0.76	2.50	1.24	3.93**
15.	อาคารห้องสมุดไม่เป็นเอกเทศ	1.28	0.61	2.23	1.45	3.88**
16.	ไม่มีแผนป้ายประชาสัมพันธ์งานบริการ	1.78	0.97	2.69	1.05	3.13**
17.	เวลาเปิดปิดห้องสมุดไม่สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้ใช้	1.28	0.47	2.06	1.01	4.40**
18.	ผู้ยืมไม่ส่งคืนหนังสือตามกำหนดเวลา	3.07	0.73	2.89	1.15	0.74*
19.	ผู้ให้บริการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	2.86	0.77	2.65	1.07	0.84*
20.	ผู้ให้บริการขาดความรู้และวิธีการในการ ใช้หนังสือที่ถูกต้อง	3.21	0.70	2.79	1.00	1.91**
21.	บริการตอบคำถามและช่วยในการค้นคว้า มีประสิทธิภาพน้อย	2.64	0.93	2.52	0.96	0.46

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการ	ห้องสมุดประชาชน จังหวัด		ห้องสมุดประชาชน อำเภอ		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
22.	ไม่มีให้บริการจองหนังสือ	2.43	1.09	2.88	1.32	1.35**
23.	ไม่มีการให้บริการสื่อสตรีม	2.93	1.33	3.74	1.41	2.06**
24.	เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอในการ ปฏิบัติงานให้บริการ	3.50	1.09	3.61	1.28	0.32
	รวม	2.64	0.43	2.80	0.51	1.11*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบแสดงว่าเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัด กับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอมิมีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ปัญหาหนังสือพิมพ์ไม่เพียงพอ หนังสือวารสารที่ได้รับไม่ตรงตามกำหนดเวลา จำนวนหนังสือมีน้อยไม่พอให้บริการ หนังสือสำหรับเด็กและของเล่นไม่เพียงพอ หนังสือที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ หนังสืออ้างอิงมีไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ทัศนะ แก้อ้อมมีน้อยไม่เพียงพอให้กับบริการ ขาดเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม น้ำดื่ม ผู้ยืมไม่ส่งคืนหนังสือตามกำหนดเวลา ผู้ใช้บริการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ไม่สามารถจัดหนังสือวารสารเข้าชั้นทันเวลา สถานที่ตั้งของห้องสมุดไม่สะดวกในการเดินทาง ไม่มีแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์งานบริการ อาคารห้องสมุดไม่เป็นเอกเทศ เวลาเปิดปิดห้องสมุดไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ผู้ใช้บริการขาดความรู้และวิธีการใช้หนังสือที่ถูกต้อง ไม่มีบริการให้จองหนังสือ ไม่มีการให้บริการสื่อวัสดุ ส่วนปัญหาอื่นนอกเหนือจากนี้แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานกิจกรรมของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน
จังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จาแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานกิจกรรม	ห้องสมุดประชาชน จังหวัด		ห้องสมุดประชาชน อำเภอ		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1.	ไม่มีการจัดนิทรรศการวันสำคัญทางศาสนา และวันนักขัตฤกษ์	1.93	0.83	2.23	1.02	1.17*
2.	ไม่มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประเพณี	2.14	1.03	2.20	1.01	0.18
3.	ไม่มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ	2.14	1.03	2.36	1.02	0.73*
4.	ไม่มีการจัดนิทรรศการแนะนำอาชีพ	2.21	0.97	2.45	0.91	0.85*
5.	ไม่มีการจัดนิทรรศการแนะนำความรู้ทั่วไป	2.00	1.10	2.41	0.89	1.29*
6.	ไม่มีการจัดการอภิปรายหรือได้ว่าที่	3.57	1.02	3.59	1.16	0.06
7.	ไม่มีการจัดมุมการศึกษาในห้องสมุด	1.93	0.92	2.23	0.96	1.10*
8.	ไม่มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและ อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น	2.14	1.03	2.53	1.08	1.27*
9.	ไม่มีการจัดห้องและมุมสำหรับเด็ก	1.64	0.63	1.82	0.93	0.86*
10.	ไม่มีการจัดกิจกรรมแนะนำบุคคลสำคัญ ในท้องถิ่น	2.50	1.09	2.71	1.08	0.66
11.	ไม่มีการประสานงานให้หน่วยงานอื่น มาจัดกิจกรรม	2.78	1.42	2.71	1.15	0.18
12.	ไม่มีการจัดประกวดการอ่านหรือทายปัญหา	2.85	1.29	3.03	1.19	0.46

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานกิจกรรม	ห้องสมุดประชาชน จังหวัด		ห้องสมุดประชาชน อำเภอ		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
13.	ไม่มีการจัดห้องสมุดเคลื่อนที่	2.71	1.14	2.56	1.10	0.46
14.	ไม่มีการออกร้านแสดงและจำหน่ายหนังสือ	3.28	1.20	3.54	1.34	0.72*
15.	ไม่มีการจัดนิทรรศการแสดงผล	3.00	1.30	3.53	1.22	1.40*
	รวม	2.46	0.83	2.66	0.67	0.99*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบแสดงว่าเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัด
กับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานกิจกรรม โดยรวม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดกับเจ้าหน้าที่
ห้องสมุดประชาชนอำเภอมีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ไม่มีการจัดนิทรรศการวันสำคัญทางศาสนาและ
วันนักขัตฤกษ์ ไม่มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ ไม่มีการจัดนิทรรศการแนะนำอาชีพ
ไม่มีการจัดนิทรรศการแนะนำความรู้ทั่วไป ไม่มีการจัดมุมการศึกษาในห้องสมุด ไม่มีการจัด
กิจกรรมเพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่มีการจัดห้องและมุมสำหรับเด็ก ไม่มี
การออกร้านแสดงและจำหน่ายหนังสือ ไม่มีการจัดนิทรรศการแสดงผล ส่วนปัญหา
อื่นนอกเหนือจากนี้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานเทคนิคของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน
จังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานเทคนิค	ห้องสมุดประชาชน จังหวัด		ห้องสมุดประชาชน อำเภอ		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1.	ไม่ได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา ของประชาชน	2.86	1.23	2.91	1.06	0.15
2.	ไม่ได้ศึกษาความสนใจของประชาชน	2.50	0.85	2.44	0.99	0.23
3.	ไม่ได้สำรวจความต้องการการใช้หนังสือ จากประชาชน	2.28	0.82	2.30	0.91	0.07
4.	ไม่ได้จัดหมวดหมู่หนังสือเพื่อจัดเก็บอย่าง เป็นระบบ	1.71	0.61	1.74	0.95	0.14
5.	ไม่ได้ทำบัตรรายการหนังสือ วารสารและ วัสดุอ้างอิง	1.86	0.66	2.11	1.10	1.12*
6.	ไม่ได้ลงทะเบียนวารสารและสิ่งพิมพ์	1.64	1.08	1.89	1.07	0.79*
7.	ไม่มีการจัดทำบรรณานุกรมหนังสือใหม่	2.57	1.09	2.66	1.14	0.29
8.	ไม่ได้ดำเนินการจัดทำกฤตภาค	2.36	1.28	2.65	1.21	0.79*
9.	การจัดเก็บเอกสารไม่ได้ดำเนินการอย่าง เป็นระบบ	2.57	0.94	2.82	1.08	0.87

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานเทคนิค	ห้องสมุดประชาชน จังหวัด		ห้องสมุดประชาชน อำเภอ		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
9.	การจัดเก็บจุลสารไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ	2.57	0.94	2.82	1.08	0.87
10.	ไม่ได้ดำเนินการติดของบัตรและบัตรยืมเพื่อเตรียมหนังสือ	1.50	0.65	1.70	0.91	0.95*
11.	ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ระหว่างห้องสมุด	2.93	1.14	2.92	1.07	0.01
12.	ไม่ได้ดำเนินการขอรับบริจาคหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	1.57	0.65	2.12	0.90	2.68**
13.	ไม่ได้ดำเนินการคัดเลือกและจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด	1.86	0.95	2.12	1.03	0.93*
14.	ไม่มีการซ่อม/บำรุงรักษาหนังสือและวัสดุไม่ตีพิมพ์	1.93	1.21	2.01	0.90	0.25
15.	ไม่ได้ดำเนินการเย็บเล่มวารสาร	1.78	0.97	2.29	1.02	1.74**
	รวม	2.13	0.63	2.31	0.63	1.00*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบแสดงว่าเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัด กับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานเทคนิค โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอมีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานเทคนิค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ปัญหาไม่ได้ทบทวนรายการหนังสือวารสารและวัสดุไม่ตีพิมพ์ ไม่ได้ลงทะเบียนวารสารและสิ่งพิมพ์ ไม่ได้ดำเนินการจัดทำภาค ไม่ดำเนินการติดของบัตรและบัตรยืมเพื่อเตรียมหนังสือ ไม่ได้ดำเนินการคัดเลือกและจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด และแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ไม่ได้ดำเนินการขอรับบริจาคหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ไม่ได้ดำเนินการเก็บเล่มวารสาร ส่วนปัญหาล้นนอกเหนือจากนี้แตกต่างอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดกับ
เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอเป็นรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ห้องสมุดประชาชนจังหวัด		ห้องสมุดประชาชนอำเภอ		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ด้านงานบริหาร	3.09	0.59	3.04	0.63	0.21
ด้านงานบริการ	2.64	0.43	2.80	0.51	1.11*
ด้านงานกิจกรรม	2.46	0.83	2.66	0.67	0.99*
ด้านงานเทคนิค	2.13	0.63	2.31	0.63	1.00*
รวม	2.60	0.51	2.73	0.47	0.89*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบแสดงว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ มีปัญหาการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า "เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัดกับระดับอำเภอมีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกัน "

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ มีปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านงานบริการ ด้านงานกิจกรรม ด้านงานเทคนิค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหารนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นบรรณารักษ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ว่า "เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่มีตำแหน่งการปฏิบัติงานต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกัน" ผลปรากฏดังตาราง 15 - 19 ดังต่อไปนี้

ตาราง 15 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหารของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ จำนวนเป็นรายชื่อ

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร	ตำแหน่ง บรรณารักษ์		ปฏิบัติหน้าที่ บรรณารักษ์		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1.	ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุด	3.11	1.17	2.30	1.17	2.70**
2.	จำนวนบุคลากรไม่สอดคล้องกับงานที่ต้องปฏิบัติ	3.90	1.13	3.75	1.21	0.49*
3.	ขั้นตอนในการขออนุมัติจัดซื้อหนังสือล่าช้า	4.02	0.96	3.25	1.07	2.84**
4.	งบประมาณของห้องสมุดที่ได้รับแต่ละปีไม่เพียงพอ	4.43	0.89	3.55	1.09	3.26**
5.	เจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณ	3.70	1.11	3.15	0.99	2.09**
6.	ไม่มีการวางแผนการปฏิบัติงานห้องสมุด	2.50	0.97	2.75	0.91	1.05*

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร	ตำแหน่ง บรรณารักษ์		ปฏิบัติหน้าที่ บรรณารักษ์		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
7.	ไม่ได้จัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานของ ห้องสมุด	2.78	1.15	3.15	1.04	1.33*
8.	เจ้าหน้าที่ไม่มีคู่มือการปฏิบัติงานของ ห้องสมุด	2.67	1.22	2.75	1.07	0.29
9.	ไม่ได้ติดตามผลงานตามแผนที่วางไว้	2.52	1.07	2.85	1.09	1.19*
10.	ขาดการประเมินผล	2.75	1.03	3.15	1.04	1.49*
11.	ขาดการประชาสัมพันธ์แนะนำ/เชิญชวน ให้มาใช้บริการห้องสมุด	2.45	0.89	2.80	1.11	1.28*
12.	การประสานงานกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น มีน้อย	2.67	0.99	2.45	0.89	0.92*
13.	ไม่ได้จัดทราายงานประจำปี	2.27	1.12	2.70	0.98	1.65*
14.	ไม่ได้จัดทำสถิติเกี่ยวกับการใช้บริการห้องสมุด	1.80	0.93	2.70	1.13	3.22**
15.	ไม่ได้จัดการประชุมคณะกรรมการห้องสมุด	2.87	1.13	3.15	1.42	0.81*
16.	วัสดุและครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ	3.82	1.20	3.80	0.89	0.07

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร	ตำแหน่ง บรรณารักษ์		ปฏิบัติหน้าที่ บรรณารักษ์		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
17.	ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการผลิตเอกสาร	3.25	1.19	4.10	0.97	3.20**
18.	ข้อมูลที่รวบรวมเก็บไว้ไม่ทันสมัยข้อมูลท้องถิ่นไม่ทันปัจจุบัน	3.08	0.94	3.65	1.04	2.16**
	รวม	3.03	0.61	3.11	0.65	0.49*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบแสดงว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหารโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ จำนวนบุคลากรไม่สอดคล้องกับงานที่ต้องปฏิบัติ ไม่มีการวางแผนการปฏิบัติงานห้องสมุด ไม่ได้จัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานของห้องสมุด ไม่ได้ติดตามผลงานตามแผนที่วางไว้ ขาดการประเมินผล ขาดการประชาสัมพันธ์/เชิญชวนให้มาใช้ห้องสมุด การประสานงานกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นมีน้อย ไม่ได้จัดทำรายงานประจำปี ไม่ได้มีการประชุมคณะกรรมการห้องสมุด และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุด ขั้นตอนในการขออนุมัติจัดซื้อหนังสือล่าช้า ขาดงบประมาณของห้องสมุดที่ได้รับแต่ละปีไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณ ไม่ได้จัดทำสถิติเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการผลิตเอกสาร ข้อมูลที่รวบรวมเก็บไว้ในศูนย์ข้อมูลห้องสมุดไม่เป็นปัจจุบัน ส่วนปัญหาคืออื่นนอกเหนือจากนี้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน
ที่เป็นบรรณารักษ์โดยตามแหล่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ จำนวนเป็นรายชื่อ

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการ	ตามแหล่ง บรรณารักษ์		ปฏิบัติหน้าที่ บรรณารักษ์		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1.	หนังสือที่มีอยู่ไม่ทันสมัย	3.68	0.95	3.65	1.14	0.12
2.	หนังสือพิมพ์มีไม่เพียงพอ	2.85	1.20	3.20	1.00	1.28*
3.	หนังสือวารสารได้รับไม่ตรงตามกำหนด เวลา	2.65	1.13	3.30	1.08	2.30**
4.	จำนวนหนังสือมีน้อยไม่พอให้บริการ	3.83	1.18	3.85	0.99	0.06
5.	หนังสือสำหรับเด็กและของเล่นมี ไม่เพียงพอ	4.02	1.00	3.85	1.09	0.60
6.	หนังสือที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้ใช้	3.05	1.00	3.45	1.01	1.44*
7.	หนังสืออ้างอิงมีไม่เพียงพอกับความ ต้องการของผู้ใช้บริหาร	3.17	1.11	3.30	1.03	0.49
8.	ไม่ได้จัดทำแผ่นป้ายหรือแผนภูมิแสดง ตามแหล่งที่อยู่ของหนังสือ	2.25	1.02	2.60	0.94	1.41*

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการ	ตำแหน่ง บรรณารักษ์		ปฏิบัติหน้าที่ บรรณารักษ์		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
9.	ไม่สามารถจัดหนังสือวารสารเข้าชั้น ทันเวลา	2.12	1.04	2.25	0.85	0.57
10.	ชั้นวางของริมฝาของผู้มาใช้บริการมี ไม่เพียงพอ	2.50	1.49	2.70	1.34	0.56
11.	ชั้นวางหนังสือและวารสารมีไม่เพียงพอ	3.45	1.36	3.05	1.19	1.25*
12.	โต๊ะเก้าอี้มีน้อยไม่เพียงพอกับผู้ใช้บริการ	2.98	1.38	3.00	1.12	0.05
13.	ขาดเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม น้ำดื่ม	2.75	1.36	3.80	1.24	3.20**
14.	สถานที่ตั้งของห้องสมุดไม่สะดวกในการ เดินทาง	2.18	1.24	2.75	1.12	1.91**
15.	อาคารห้องสมุดไม่เป็นเอกเทศ	1.90	1.36	2.55	1.39	1.82**
16.	ไม่มีแผนป้ายประชาสัมพันธ์งานบริการ	2.38	1.11	3.00	0.92	2.47**
17.	เวลาเปิดปิดห้องสมุดไม่สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ใช้	1.80	0.90	2.30	1.13	1.80**
18.	ผู้ยืมไม่ส่งคืนหนังสือตามกำหนดเวลา	2.95	1.10	2.85	1.09	0.35
19.	ผู้ให้บริการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	2.71	1.04	2.60	1.00	0.45

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการ	ตำแหน่ง บรรณารักษ์		ปฏิบัติหน้าที่ บรรณารักษ์		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
20.	ผู้ให้บริการขาดความรู้และวิธีการในการ ใช้หนังสือที่ถูกต้อง	2.88	0.98	2.80	0.95	0.34
21.	บริการตอบคำถามและช่วยในการค้นคว้า มีประสิทธิภาพน้อย	2.47	0.96	2.75	0.91	1.19*
22.	ไม่มีให้บริการจองหนังสือ	2.72	1.30	3.05	1.23	1.03*
23.	ไม่มีการให้บริการสื่อรสด	3.35	1.47	4.35	0.93	3.54**
24.	เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอในการ ปฏิบัติงานให้บริการ	3.58	1.22	3.60	1.31	0.05
รวม		2.70	0.51	2.99	0.40	2.26*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบแสดงว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับนักวิทยุทัศน์ทัศน์ที่บรรณารักษ์ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับนักวิทยุทัศน์ทัศน์ที่บรรณารักษ์ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ หนังสือพิมพ์มีไม่เพียงพอ หนังสือที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ไม่ได้จัดทำแผ่นป้ายหรือแผ่นภูมิแสดงตำแหน่งที่อยู่ของหนังสือ ชั้นวางหนังสือและวารสารมีไม่เพียงพอ บริการตอบคำถามและช่วยในการค้นคว้ามีประสิทธิภาพน้อย ไม่มีให้บริการจองหนังสือ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ หนังสือวารสารได้รับไม่ตรงตามกำหนดเวลา ขาดเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม น้ำดื่ม สถานที่ตั้งของห้องสมุดไม่สะดวกในการเดินทาง อาคารห้องสมุดไม่เป็นเอกเทศ ไม่มีแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์งานบริการ เวลาเปิด ปิด ห้องสมุดไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ไม่มีบริการสื่อวัสดุ ส่วนปัญหาอื่นนอกเหนือจากนี้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานกิจกรรมของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
ประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ จำนวนเป็นรายชื่อ

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานกิจกรรม	ตำแหน่ง บรรณารักษ์		ปฏิบัติหน้าที่ บรรณารักษ์		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1.	ไม่มีการจัดนิทรรศการวันสำคัญทางศาสนา และวันนักขัตฤกษ์	2.02	0.95	2.65	0.99	2.51**
2.	ไม่มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประเพณี	2.02	0.87	2.70	1.22	2.32**
3.	ไม่มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ	2.18	0.93	2.75	1.16	1.98**
4.	ไม่มีการจัดนิทรรศการแนะนำอาชีพ	2.33	0.91	2.65	0.93	1.32*
5.	ไม่มีการจัดนิทรรศการแนะนำความรู้ทั่วไป	2.22	0.86	2.70	1.08	1.82**
6.	ไม่มีการจัดการอภิปรายหรือรณรงค์ว่าที่	3.60	1.11	3.55	1.23	0.16
7.	ไม่มีการจัดมุมการศึกษาในห้องสมุด	2.13	1.00	2.30	0.80	0.75*
8.	ไม่มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและ อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น	2.38	1.06	2.70	1.13	1.10*
9.	ไม่มีการจัดห้องและมุมสำหรับเด็ก	1.67	0.79	2.15	1.04	1.90**
10.	ไม่มีการจัดกิจกรรมแนะนำบุคคลสำคัญ ในท้องถิ่น	2.60	1.08	2.90	1.07	1.08*

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานกิจกรรม	ตามหนังสือ บรรณารักษ์		ปฏิบัติหน้าที่ บรรณารักษ์		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
11.	ไม่มีการประสานงานให้หน่วยงานอื่น มาจัดกิจกรรม	2.65	1.15	2.95	1.32	0.91*
12.	ไม่มีการจัดประกวดการอ่านหรือทายปัญหา	2.85	1.18	3.45	1.19	1.96**
13.	ไม่มีการจัดห้องสมุดเคลื่อนที่	2.52	1.03	2.80	1.28	0.90*
14.	ไม่มีการออกร้านแสดงและจำหน่ายหนังสือ	3.42	1.32	3.75	1.29	0.99*
15.	ไม่มีการจัดนิทรรศการแสดงผล	3.28	1.25	3.90	1.12	2.07**
	รวม	2.52	0.65	2.93	0.79	2.28*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบแสดงว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานกิจกรรมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ไม่มีการจัดนิทรรศการแนะนำอาชีพ ไม่มีการจัดมุมการศึกษาในห้องสมุด ไม่มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่มีการจัดกิจกรรมแนะนำบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ไม่มีการประสานงานให้หน่วยงานอื่นมาจัดกิจกรรม ไม่มีการจัดห้องสมุดเคลื่อนที่ ไม่มีการออกร้านแสดงและจำหน่ายหนังสือ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ไม่มีการจัดนิทรรศการวันสำคัญทางศาสนาและวันนักขัตฤกษ์ ไม่มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประเพณี ไม่มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ ไม่มีการจัดนิทรรศการแนะนำความรู้ทั่วไป ไม่มีการจัดห้องและมุมสำหรับเด็ก ไม่มีการจัดประกวดการอ่านหรือทายปัญหา ไม่มีการจัดนิทรรศการการแสดงผลละคร ส่วนปัญหาอื่นนอกเหนือจากนี้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานเทคนิคของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

ประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ จำนวนเป็นรายชื่อ

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานเทคนิค	ตำแหน่ง บรรณารักษ์		ปฏิบัติหน้าที่ บรรณารักษ์		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1.	ไม่ได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา ของประชาชน	2.77	1.08	3.30	1.03	1.98**
2.	ไม่ได้ศึกษาความสนใจของประชาชน	2.38	0.90	2.65	1.14	0.95*
3.	ไม่ได้สำรวจความต้องการการใช้หนังสือ จากประชาชน	2.28	0.92	2.35	0.81	0.31
4.	ไม่ได้จัดหมวดหมู่หนังสือเพื่อจัดเก็บอย่างเป็นระบบ	1.67	0.86	1.95	1.00	1.14*
5.	ไม่ได้ทำบัตรรายการหนังสือ วารสารและ วัสดุไม่ตีพิมพ์	1.92	1.00	2.50	1.05	2.18**
6.	ไม่ได้ลงทะเบียนวารสารและสิ่งพิมพ์	1.67	0.97	2.40	1.19	2.50**
7.	ไม่มีการจัดทำบรรณานุกรมหนังสือใหม่	2.55	1.14	2.95	1.05	1.44*
8.	ไม่ได้ดำเนินการจัดทำกฤตภาค	2.42	1.22	3.15	1.04	2.61**
9.	การจัดเก็บจุลสารไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ	2.75	1.10	2.85	0.93	0.40

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อ ที่	ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานเทคนิค	ตำแหน่ง บรรณารักษ์		ปฏิบัติหน้าที่ บรรณารักษ์		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
10.	ไม่ได้ดำเนินการติดของบัตรและบัตรยืม เพื่อเตรียมหนังสือ	1.57	0.87	1.95	0.83	1.77**
11.	ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ระหว่าง ห้องสมุด	2.85	0.99	3.15	1.31	0.94*
12.	ไม่ได้ดำเนินการขอรับบริจาคหนังสือและ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	1.98	0.89	2.15	0.87	0.73*
13.	ไม่ได้ดำเนินการคัดเลือกและจัดหาหนังสือ เข้าห้องสมุด	2.02	1.05	2.25	0.91	0.95*
14.	ไม่มีการซ่อม/บำรุงรักษาหนังสือและวัสดุ ไม่ตีพิมพ์	1.93	0.95	2.20	0.95	1.08*
15.	ไม่ได้ดำเนินการเย็บเล่มวารสาร	2.10	0.99	2.50	1.10	1.44*
	รวม	2.19	0.64	2.55	0.57	2.42*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบแสดงว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานเทคนิคโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานเทคนิค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ไม่ได้ศึกษาความสนใจของประชาชน ไม่ได้จัดหมวดหมู่หนังสือเพื่อจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ไม่ได้จัดทำบรรณานุกรมหนังสือใหม่ ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ระหว่างห้องสมุด ไม่ได้ดำเนินการขอรับบริจาคหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ไม่ได้ดำเนินการคัดเลือกหนังสือและจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด ไม่มีการซ่อมบำรุงรักษาหนังสือและวัสดุไม่ตีพิมพ์ ไม่ได้ดำเนินการเย็บเล่มวารสาร และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ไม่ได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาของประชาชน ไม่ได้ทำบัตรรายการหนังสือวารสารและวัสดุไม่ตีพิมพ์ ไม่ได้ลงทะเบียนวารสารและสิ่งพิมพ์ ไม่ได้ดำเนินการจัดทำภาพถ่าย ไม่ได้ดำเนินการติดของบัตรและบัตรยืมเพื่อเตรียมหนังสือ ส่วนปัญหาอื่นนอกเหนือจากนี้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์
 ครอบคลุมตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ เป็นรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ตำแหน่งบรรณารักษ์		ปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ด้านงานบริหาร	3.03	0.61	3.11	0.65	0.49
ด้านงานบริการ	2.70	0.51	2.99	0.40	2.26*
ด้านงานกิจกรรม	2.52	0.65	2.93	0.79	2.28*
ด้านงานเทคนิค	2.19	0.64	2.55	0.57	2.42*
รวม	2.64	0.45	2.91	0.47	2.99*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบแสดงว่าเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์ครอบคลุมตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า "เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่มีตำแหน่งการปฏิบัติงานต่างกันมีปัญหาแตกต่างกัน"

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์ครอบคลุมตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการ ด้านงานกิจกรรม และด้านงานเทคนิค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน

ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้

การศึกษาข้อมูลด้านความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน จากกลุ่มตัวอย่าง 80 คน ปรากฏว่ามีผู้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้รวบรวมมาวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และคิดเป็นร้อยละเป็นด้าน ๆ ดังตาราง 20 - 23 ต่อไปนี้

ตาราง 20 ค่าความถี่ และค่าร้อยละความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านงานบริหาร

ข้อที่	ความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านงานบริหาร	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
	<u>ปัญหา</u>		
1.	งบประมาณมีน้อย	41	51.25
2.	ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของงานห้องสมุด	34	42.50
3.	งบประมาณล่าช้า	29	36.25
4.	วัสดุอุปกรณ์มีเพียงพอ	26	32.50
5.	บุคลากรมีความรู้ไม่ตรงกับงาน	18	22.50
6.	บุคลากรขาดการเพิ่มพูนความรู้	18	22.50
7.	บุคลากรไม่เพียงพอ	15	18.75
8.	อาคารคับแคบไม่เป็นเอกเทศ	7	8.75
9.	ไม่เป็นอิสระงานเชิงบริหาร	5	6.25

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านงานบริหาร	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
<u>ข้อเสนอแนะ</u>			
1.	ควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุน	39	48.75
2.	ผู้บริหารควรให้ความสนใจห้องสมุดที่มากกว่าเดิม	32	40.00
3.	ควรให้เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนในการพิจารณางบประมาณ	30	37.50
4.	ควรสนับสนุนให้บุคลากรมีความก้าวหน้าทางตำแหน่ง	14	17.50
5.	ควรมีความเป็นเอกเทศในงานบริหาร	6	7.50

จากตาราง 20 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ ด้านงานบริหาร พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน ร้อยละ 51.25 มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาวางงบประมาณที่จัดให้ห้องสมุดน้อยมาก รองลงมา คือ ร้อยละ 42.50 เห็นว่าผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของงานของสมุด และร้อยละ 36.25 บอกว่ามีปัญหาด้านงบประมาณล่าช้า

ในส่วนของข้อเสนอแนะ ร้อยละ 48.75 มีข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุน ร้อยละ 40.00 เสนอแนะให้ผู้บริหารหันมาสนใจงานห้องสมุดที่มากกว่าเดิม และร้อยละ 37.50 เสนอแนะว่าควรให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีส่วนในการพิจารณางบประมาณด้วย

ตาราง 21 ค่าความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านงานบริการ

ข้อที่	ความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านงานบริการ	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
	<u>ปัญหา</u>		
1.	วัสดุอุปกรณ์ให้บริการมีน้อย	38	47.50
2.	ผู้รับบริการไม่รักษากฎระเบียบ	8	10.00
	<u>ข้อเสนอแนะ</u>		
1.	ควรแยกงบประมาณเป็นรายการ งบหนังสือ งบซ่อม	28	35.00

จากตาราง 21 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ด้านงานบริการ พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน ร้อยละ 47.50 เห็นว่าวัสดุอุปกรณ์ที่มีให้บริการ อันได้แก่ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์มีน้อย

ในส่วนของข้อเสนอแนะ ร้อยละ 35.00 ต้องการให้แยกงบประมาณออกมาเป็นรายการเฉพาะงาน อันได้แก่ งบสำหรับซื้อหนังสือ งบซ่อมหนังสือ

ตาราง 22 ค่าความเห็นและค่าร้อยละความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านงานกิจกรรม

ข้อที่	ความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านงานกิจกรรม	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
<u>ปัญหา</u>			
1.	ขาดงบประมาณจัดกิจกรรม	47	58.75
2.	ขาดเครื่องมือและวัสดุในการจัดกิจกรรม	34	42.50
3.	ขาดแคลนบุคลากรดำเนินงานด้านกิจกรรม	31	38.75
4.	ไม่มีรื้อกาสนการจัดกิจกรรม	3	3.75
<u>ข้อเสนอแนะ</u>			
1.	ควรเพิ่มงบประมาณด้านกิจกรรม	38	47.50
2.	ควรเพิ่มพูนความรู้เฉพาะด้านแก่บุคลากร	29	36.25
3.	ควรสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ด้านการจัดกิจกรรม	28	35.00
4.	ควรเพิ่มบุคลากรเฉพาะด้าน	17	21.25

จากตาราง 22 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ด้านงานกิจกรรม พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน ร้อยละ 58.75 มีความเห็นว่างานกิจกรรมขาดงบประมาณดำเนินการ ร้อยละ 42.50 เห็นว่าห้องสมุดขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม และร้อยละ 38.75 เห็นว่าขาดแคลนบุคลากรดำเนินงานด้านกิจกรรม

ในส่วน of ข้อเสนอแนะ ร้อยละ 47.50 ต้องการให้เพิ่มงบประมาณด้านกิจกรรม และร้อยละ 36.25 เห็นว่าควรมีการเพิ่มพูนให้ความรู้เฉพาะด้านแก่เจ้าหน้าที่ และร้อยละ 35.00 เห็นว่าควรสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์ด้านการจัดกิจกรรม

ตาราง 23 ค่าความถี่และค่าร้อยละความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านงานเทคนิค

ข้อที่	ความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านงานเทคนิค	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
<u>ปัญหา</u>			
1.	วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้กับงานด้านเทคนิคมีไม่เพียงพอ	29	36.25
2.	บุคลากรด้านงานเทคนิคมีไม่เพียงพอ	23	28.75
<u>ข้อเสนอแนะ</u>			
1.	ควรจัดอบรมให้ความรู้ด้านเทคนิคเพิ่มเติมแก่บุคลากร	25	31.25
2.	ควรเพิ่มบุคลากรด้านงานเทคนิค	21	26.25

จากตาราง 23 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ด้านงานเทคนิค พบว่า ร้อยละ 36.25 มีความเห็นว่า วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้กับงานด้านเทคนิคมีไม่เพียงพอ และร้อยละ 28.75 เห็นว่าบุคลากรด้านงานเทคนิคมีไม่เพียงพอ

ในส่วน of ข้อเสนอแนะ ร้อยละ 31.25 เห็นว่าควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ด้านเทคนิคเพิ่มเติมแก่บุคลากร และร้อยละ 26.25 เห็นว่าควรเพิ่มบุคลากรด้านงานเทคนิคให้มีมากขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหา การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ ในด้านงานบริหาร งานบริการ งานกิจกรรม และงานเทคนิค
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ระหว่างเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัด กับระดับอำเภอและตามตำแหน่งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
3. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในการปรับปรุงและพัฒนาห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ 14 จังหวัด ประกอบด้วยห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ รวมทั้งหมด 98 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน ประกอบด้วยห้องสมุดประชาชนจังหวัด จำนวน 14 คน ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จำนวน 66 คน รวม 80 คน โดยจะจงศึกษาจากกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่เป็นหัวหน้าสูงสุดในห้องสมุดประชาชนดังกล่าวทั้งหมด รวมจำนวนทั้งสิ้น 80 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยสร้าง

ขึ้นเองโดยไม่ได้หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจของเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ และนํามาแบบสอบถาม
 ไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น
 เท่ากับ 0.94 แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็นสามตอน คือ ตอนที่หนึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ
 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่สองเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน
 ของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในสี่ด้าน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
 จำนวนทั้งหมด 72 ข้อ ส่วนตอนที่สามเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด สำหรับให้แสดง
 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่ม
 ตัวอย่างโดยตรง และได้ขอให้ส่งแบบสอบถามกลับคืนมาทางไปรษณีย์ โดยได้สอดซองปิด
 แสตมป์และจำหน่ายของถึงผู้วิจัยไว้เมื่อจัดส่งไปแล้วหนึ่งเดือน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา
 จำนวน 60 ฉบับ ส่วนที่ขาดไปได้ติดตามโดยส่งไปหาใหม่อีกครั้ง รวมทั้งได้ประสานงานเป็น
 การส่วนตัวด้วยจึงได้แบบสอบถามกลับคืนมา รวม 80 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.50 ของแบบ
 สอบถามทั้งหมด ช่วงเวลาเก็บข้อมูลคือเดือน มกราคม 2537 ถึงเดือน เมษายน 2537

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้วก็นํามาแจกแจงเป็นหมวดหมู่ เพื่อทำการวิเคราะห์ตาม
 ขั้นตอนต่อไปนี้

1. แยกแบบสอบถามเป็นกลุ่ม ตามตัวแปรที่จะศึกษา คือ ตามแห่งการปฏิบัติงาน
 และระดับของห้องสมุดที่รับผิดชอบ
2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีตรวจสอบแผน แบบสอบถามความคิดเห็นแต่ละ
 ด้านของกลุ่มประชากร วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเสนอ

เป็นคำร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนเป็นรายชื่อ และรายด้านโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับทดสอบสมมุติฐานนั้นวิเคราะห์โดยใช้ $t - test$

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ครั้งนี้ สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนมีปัญหาด้านการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาแต่ละด้านเรียงตามลำดับคือ ด้านงานบริหาร ($\bar{x} = 3.05$) ด้านงานบริการ ($\bar{x} = 2.77$) ด้านงานกิจกรรม ($\bar{x} = 2.63$) ด้านงานเทคนิค ($\bar{x} = 2.28$) โดยด้านงานบริหาร ด้านงานบริการ ด้านงานกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านงานเทคนิคมีปัญหอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านงานบริหาร ปัญหาอันดับสูงสุดคือ งบประมาณของห้องสมุดที่ได้รับแต่ละปีไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 4.21$) รองลงมาคือจำนวนบุคลากรไม่สอดคล้องงานที่ต้องปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.86$) และขั้นตอนในการขออนุมัติจัดซื้อหนังสือลำช้า ($\bar{x} = 3.83$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ไม่ได้จัดทำสถิติเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด ($\bar{x} = 2.03$) เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านงานบริการ ปัญหาอันดับสูงสุดคือหนังสือสำหรับเด็กและของเล่นมีไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 3.98$) รองลงมาคือจำนวนหนังสือมีน้อยไม่พอให้บริการ ($\bar{x} = 3.84$) และไม่มีบริการให้บริการสื่อโสต ($\bar{x} = 3.60$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ เวลาเปิด ปิดห้องสมุดไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ($\bar{x} = 1.93$) เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านงานกิจกรรม ปัญหาอันดับสูงสุดคือไม่มีการจัดการอภิปรายหรือโต้วาที ($\bar{x} = 3.59$) รองลงมาคือไม่มีการออกร้านแสดงและจำหน่ายหนังสือ ($\bar{x} = 3.50$) และไม่มีการจัดนิทรรศการการแสดงผลละคร ($\bar{x} = 3.44$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือไม่มีการจัดห้องและมุมสำหรับเด็ก ($\bar{x} = 1.97$) เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านงานเทคนิค ปัญหาอันดับสูงสุดคือ ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ระหว่างห้องสมุด ($\bar{x} = 2.93$) รองลงมาคือ

การจัดเก็บเอกสารไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ($\bar{x} = 2.78$) และไม่ได้ดำเนินการจัดทำกฤตภาค ($\bar{x} = 2.60$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือไม่ได้ติดของบัตรและบัตรยืมเพื่อเตรียมหนังสือ ($\bar{x} = 1.66$) เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน พบว่า

2.1 เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน

จังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ พบว่ามีปัญหาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัด เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอมีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริการ ด้านงานกิจกรรม และด้านงานเทคนิค มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหารนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตรงตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ พบว่า มีปัญหาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่มีตำแหน่งการปฏิบัติงานต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านงานบริการ ด้านงานกิจกรรม ด้านงานเทคนิค มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหารนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ ได้ข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

3.1 ด้านงานบริหาร ร้อยละ 51.25 มีความคิดเห็นว่า ขอบประมาณที่จัดทำให้ห้องสมุดน้อยมาก รองลงมาคือ ร้อยละ 42.50 เห็นว่าผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของงานห้องสมุด ร้อยละ 36.25 เห็นว่างบประมาณล่าช้า และร้อยละ 32.50 เห็นว่าวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ส่วนข้อเสนอแนะ ร้อยละ 48.75 เห็นว่า ควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุน ร้อยละ 40.00 เสนอแนะให้ผู้บริหารหันมาสนใจ งานห้องสมุดให้มากกว่าเดิม และร้อยละ 37.50 เสนอแนะว่า ควรให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีส่วนร่วมในการพิจารณางบประมาณด้วย

3.2 ด้านงานบริการ ร้อยละ 47.50 มีความเห็นว่าวัสดุอุปกรณ์ที่มีไว้บริการ อันได้แก่ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์น้อย ส่วนข้อเสนอแนะร้อยละ 35.50 ต้องการให้ แยกงบประมาณออกมาเป็นรายการเฉพาะงาน เช่น งบสำหรับซื้อหนังสือ งบซ่อมหนังสือ

3.3 ด้านงานกิจกรรม ร้อยละ 58.75 มีความเห็นว่า งานกิจกรรมขาด งบประมาณดำเนินการ ร้อยละ 42.50 เห็นว่าห้องสมุดขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม และร้อยละ 38.75 เห็นว่าขาดแคลนบุคลากรในการดำเนินงานกิจกรรม ส่วนข้อเสนอแนะ ร้อยละ 47.50 ต้องการให้เพิ่มงบประมาณด้านกิจกรรม ร้อยละ 36.25 เห็นว่า ควรมี การเพิ่มพูนความรู้เฉพาะด้านแก่เจ้าหน้าที่ และร้อยละ 35.00 ต้องการให้สนับสนุนวัสดุ และอุปกรณ์ด้านการจัดกิจกรรม

3.4 ด้านงานเทคนิค ร้อยละ 36.25 มีความเห็นว่าวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้กับงาน ด้านเทคนิคมีไม่เพียงพอ และร้อยละ 28.75 เห็นว่าบุคลากรด้านงานเทคนิคมีไม่เพียงพอ ส่วนข้อเสนอแนะ ร้อยละ 31.25 เห็นว่าควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ด้านงานเทคนิคเพิ่ม เต็มแก่บุคลากร และร้อยละ 26.25 เห็นว่าควรเพิ่มบุคลากรด้านงานเทคนิคให้มากขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขต ภาคาใต้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นประเด็นในการอภิปรายตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคาใต้ านครั้งนี้พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนมีปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานเรียงลำดับคือ ด้านงาน บริหาร ($\bar{X} = 3.05$) ด้านงานบริการ ($\bar{X} = 2.77$) ด้านงานกิจกรรม ($\bar{X} = 2.63$) ด้านงานเทคนิค ($\bar{X} = 2.28$) โดยด้านงานบริหาร ด้านงานบริการ ด้านงานกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านงานเทคนิคมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

จากข้อค้นพบดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคาใต้ มีปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับด้านงานบริหารมากที่สุด ($\bar{X} = 3.05$) โดยเฉพาะเรื่อง

งบประมาณของห้องสมุดที่ได้รับแต่ละปีไม่เพียงพอ เป็นปัญหาที่มีระดับมากเป็นอันดับหนึ่ง และรองลงมาคือ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน เรื่องการประเมินโครงการห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศปีงบประมาณ 2525 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 63) ที่ว่าสภาพการจัดสรรงบประมาณตามความเป็นจริงนั้นต่างจากความต้องการมากมายและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรางค์ กุณวงศ์ (2517 : บทคัดย่อ) ที่ว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเจ้าหน้าที่เครื่องใช้สำนักงานและงบประมาณ ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในดำเนินงานบริการ ($\bar{x} = 2.77$) ซึ่งเป็นปัญหาในระดับรองลงมานั้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรื่อง หนังสือสำหรับเด็กและของเล่นไม่เพียงพอ เป็นปัญหาที่เป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลัดดา รุ่งวิสัย (2526 : บทคัดย่อ) ที่ว่าผู้เขียังมีความไม่พอใจในด้านการให้บริการวัสดุอุปกรณ์และการบริการสำหรับเด็ก จากปัญหานี้เรื่องนี้ จะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ให้ความสำคัญต่อการบริการสำหรับเด็กมาก สำหรับปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดในด้านงานกิจกรรมนั้น ($\bar{x} = 2.63$) พบว่า เรื่องไม่ได้จัดการอภิปรายหรือรื้อตัวที่มีระดับปัญหามากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ไม่มีการออกร้านแสดงและจำหน่ายหนังสือ ไม่มีการจัดนิทรรศการการแสดงผลตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานกิจกรรมของห้องสมุดนั้นมีหลายอย่าง แต่ห้องสมุดประชาชนบางแห่งมีเจ้าหน้าที่อยู่คนเดียว จึงไม่สามารถจะจัดกิจกรรมมาห้ครบถ้วนได้ หรือมีปัญหในการจัดกิจกรรมนี้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภาศิลป์ ฝ่องแผ้ว (2534 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี ที่ว่าต้องการบริการจัดนิทรรศการและกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ ส่วนปัญหาทางด้านงานเทคนิค ($\bar{x} = 2.28$) ข้อที่มีระดับปัญหาสูงสุดนั้นคือ ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ระหว่างห้องสมุด อาจจะเป็น เพราะว่าห้องสมุดประชาชนแต่ละแห่งมีหนังสือเหมือน ๆ กัน จึงมิได้มีการแลกเปลี่ยน หรือเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีอยู่คนเดียวหรือมีน้อยคนต้องทำงานหลายอย่าง ไม่มีเวลาพอที่จะมาทำกิจกรรมให้บริการในเรื่องนี้ได้

จากผลการค้นพบในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่าเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ นั้น มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวมมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง มีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านงานบริหารสูงสุด อาจเป็นเพราะว่าด้านงานบริหารนั้นต้องปฏิบัติตามขั้นตอนมากมาย เป็นลักษณะงานที่ต้องทำตามนโยบาย ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานมาก ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานด้านเทคนิคต่ำสุด ทั้ง ๆ ที่งานเทคนิคจะต้องใช้ความรู้ความสามารถทางบรรณารักษณ์การปฏิบัติงาน จึงเป็นที่น่าสังเกตว่ามีปัญหาการปฏิบัติงานน้อย อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้มีความรู้ทางด้านบรรณารักษณ์ มีได้ปฏิบัติงานด้านนั้นก็เป็นได้ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยที่ว่าปัญหาในด้านงานบริหารสูงสุดนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุดม พักผล (2537 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาภาระงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษณ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดปฏิบัติการงานด้านบริหารห้องสมุดระดับมาก

2. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน ระหว่างเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ และเป็นบรรณารักษณ์ รอยตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษณ์

2.1 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน จังหวัดกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัดกับระดับอำเภอมีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกัน" พบว่ามีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ยกเว้นปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหารที่มีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งงานด้านบริหารที่มีปัญหาการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะว่าทั้งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดและเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอเป็นผู้ที่จะต้องปฏิบัติงาน และต้องปฏิบัติตามนโยบาย ตามคำสั่งของผู้บริหารเช่นเดียวกัน จึงทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านงานบริหารไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านงานบริการ ด้านงานกิจกรรมและด้านงานเทคนิค นั้น เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดและเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอมีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอมีปัญหาในการปฏิบัติงานมากกว่าเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดส่วนใหญ่มิได้ทำหน้าที่บรรณารักษณ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดซึ่งเป็นผู้

มีความรู้ความสามารถในเรื่องของงานห้องสมุดดี ผิดกับห้องสมุดประชาชนอำเภอ ซึ่งบางแห่งมีเพียงนักการภารโรง ครูอาสา ครูสอนวิชาชีพ อาจารย์จากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเท่านั้นที่ไปปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งอาจเป็นหน้าที่โดยตรง หรือตามตำแหน่งจริง ๆ ในการปฏิบัติงาน จึงทำให้มีปัญหามานการปฏิบัติงานแตกต่างกัน และอาจเป็นเพราะว่าลักษณะของห้องสมุดเหมือนกัน ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเป็นห้องสมุดประชาชนขนาดใหญ่ มีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ พร้อมกว่าห้องสมุดประชาชนอำเภอ และห้องสมุดประชาชนอำเภอ ซึ่งบางแห่งมีผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่คนเดียว การทำงานย่อมมีปัญหาแตกต่างกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัด

2.2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า "เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่มีตำแหน่งการปฏิบัติงานต่างกันมีปัญหาแตกต่างกัน" พบว่ามีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ยกเว้นปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานบริหารที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับงานด้านงานบริหารที่มีปัญหาการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากลักษณะงานบริหาร ซึ่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ต่างเป็นเจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานโดยตรง เป็นผู้ปฏิบัติต้องทำตามนโยบายตามคำสั่งจากเบื้องบน อันได้แก่ ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จึงทำให้ปัญหาการปฏิบัติงานด้านบริหารไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านงานบริการ ด้านงานกิจกรรม และด้านงานเทคนิคที่มีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตินั้น อาจเป็นเพราะว่าเจ้าหน้าที่ที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งมีความรู้ความสามารถทางบรรณารักษศาสตร์ เป็นผู้จบมาทางบรรณารักษ์โดยตรง ตรงกับความรู้ความสามารถและตำแหน่ง ซึ่งผิดกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ เป็นผู้ที่ถูกทำให้มาช่วยปฏิบัติหน้าที่แทนบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นงานที่ไม่มีความชำนาญโดยตรง เป็นงานฝากไม่ตรงกับตำแหน่งหน้าที่ เพราะความขาดแคลนบุคลากรโดยเฉพาะด้านบรรณารักษ์ จึงมีปัญหามานการปฏิบัติงานแตกต่างกัน โดยที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ มีปัญหามากกว่าเจ้าหน้าที่ที่เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มะลิวัลย์ น้อยบัวทิพย์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องห้องสมุดวัด

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ พบว่าห้องสมุดวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของกรมการศึกษาและเจ้าหน้าที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษ์ และของบุญแก้ว หลวงสวาสดี (2519 : 38) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและเกณฑ์ปกติของห้องสมุดประชาชนจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งเขตการศึกษาที่ว่า ปัญหาสำคัญคือ ขาดแคลนบุคลากรที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์

จากผลการค้นพบในการศึกษาครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในห้องสมุดประชาชนที่มีระดับต่างกัน คือ ระดับจังหวัดและระดับอำเภอเกือบมีตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกัน คือ เป็นบรรณารักษ์โดยตำแหน่งกับปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์นั้น มีปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นอภิปราย ดังนี้คือ

3.1 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยรวม พบว่ามีปัญหาเรื่องงบประมาณการดำเนินงานมีน้อย ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์ที่ให้บริการมีน้อย ขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงาน สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ ขอให้เพิ่มงบประมาณของห้องสมุด ผู้บริหารควรให้ความสนใจมากกว่าเดิม ควรจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้แก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนครั้งนี้ พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญแก้ว หลวงสวาสดี (2519 : 83) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและเกณฑ์ปกติของห้องสมุดประชาชนจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งเขตการศึกษา ที่ว่าปัญหาสำคัญคือขาดแคลนบุคลากรที่มีวุฒิทางบรรณารักษ์ ขาดงบประมาณและเรณู เปียชื่อ (2532 : 114 - 117) ได้ศึกษารูปแบบห้องสมุดประชาชนจังหวัดตามทัศนะของบรรณารักษ์ ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ที่ว่ามีความต้องการให้มีการอบรมเพิ่มความรู้ในเรื่องการบริหาร งานเทคนิค งานบริการ งานกิจกรรม และให้ผู้บริหารให้ความสำคัญของงานห้องสมุดประชาชน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลของการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ พบว่า มีปัญหาสูงสุดในด้านงานบริหาร ซึ่งมีปัญหาสำคัญ สมควรที่จะได้นำไปพิจารณาแก้ไข ได้แก่ เรื่องของงบประมาณ ห้องสมุดประชาชนแต่ละแห่งได้รับงบประมาณแต่ละปีน้อย กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรจะได้พิจารณาเพิ่มงบประมาณของห้องสมุดให้มากกว่าเดิม

1.2 จากข้อมูลเป็นที่น่าสนใจพบว่า มีผู้ปฏิบัติงานของห้องสมุดประชาชนบางคนเป็นนักการภารโรง หรือครูอาสาสมัครฯ ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่มีความรู้ทางบรรณารักษ์ กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงควรจัดสรรอัตราบรรณารักษ์หรือจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับสายงานมารับผิดชอบทำงานห้องสมุด เพื่อการปฏิบัติงานจะได้ดีขึ้น หรือหาบุคลากร ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ปัจจุบันที่ไม่มีความรู้ทางบรรณารักษ์ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องของงานห้องสมุดประชาชน

1.3 ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของงานห้องสมุด เพราะฉะนั้นเจ้าหน้าที่ห้องสมุดควรมีการประชาสัมพันธ์งานของห้องสมุดที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ให้มากกว่าเดิม

1.4 ผู้บริหารระดับสูงที่รับผิดชอบงานด้านนี้ เช่น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรพิจารณาถึงปัญหาการปฏิบัติงานของห้องสมุดอย่างละเอียด เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เพื่องานห้องสมุดจะได้ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม ซึ่งจะส่งผลให้ห้องสมุดประชาชนได้พัฒนาไปอีกระดับหนึ่ง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเห็นว่ามียุทธศาสตร์ที่ควรแก่การศึกษาครั้งต่อไป คือ

2.1 การศึกษาถึงภาระปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด "เฉลิมราชกุมารี"

2.2 การศึกษาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนในเขตภาคอื่น ๆ เพื่อ
จะได้นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ

2.3 การศึกษาทัศนคติของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่
ห้องสมุดประชาชน

2.4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารทั้งระดับจังหวัด และระดับกรม
การศึกษานอกโรงเรียน ที่มีต่องานห้องสมุดประชาชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กชกร สังขชาติ. การศึกษานอกระบบ. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสฬสารพิมพ์, 2527.
- การศึกษานอกระบบ. การประเมินโครงการห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ
ปีงบประมาณ 2525. กรุงเทพฯ : กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษา
นอกระบบ. 2527.
- _____. คู่มือการจัดกิจกรรมห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
พ.ศ. 2532.
- _____. ระเบียบกรมการศึกษานอกระบบว่าด้วยห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ
: กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกระบบ. 2529.
- _____. ระเบียบกรมการศึกษานอกระบบว่าด้วยห้องสมุดประชาชน พ.ศ. 2535.
กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกระบบ. 2535.
- _____. สรุปสถิติการศึกษานอกระบบปีงบประมาณ 2533. กรุงเทพฯ :
กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกระบบ. 2534.
- การศึกษานอกระบบภาคใต้, ศูนย์. แผนพัฒนาการศึกษานอกระบบ ฉบับที่ 6
(พ.ศ. 2530 - 2534). สงขลา : ศูนย์การศึกษานอกระบบภาคใต้.
2530.
- เกรียงไกร กิตติธรทรัพย์. ความคิดเห็นของผู้ใช้และผู้ให้บริการห้องสมุดประชาชน
กรุงเทพมหานครที่มีต่อ มม. มสธ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- จุมพจน์ วนิชกุล. ห้องสมุดประชาชน. กาญจนบุรี : วิทยาลัยครูกาญจนบุรี. 2528.
- _____. ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย. 2526.
- จวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. ความสำคัญของห้องสมุดต่อการเรียนการสอน. ม.ป.ท.,
2526.
- เชียรศรี วิวิศริ. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบ: เทคโนโลยีทางการ
การศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

เจียรศรี วิวิธสิริ. สัมมนาปัญหาการวิจัยทางการศึกษาผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

บุญเกื้อ หลวงสวาสดี. สภาพและเกณฑ์ปกติของห้องสมุดซึ่งเป็นที่ตั้งเขตการศึกษา.

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2519. อัดสำเนา.

ประภาศิลา ผ่องแผ้ว. ปัญหาและความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของ

นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี.

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2534. อัดสำเนา.

แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์, ผู้รวบรวม. ห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ

: แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2520. อัดสำเนา.

มะลิวัลย์ น้อยบัวทิพย์. ห้องสมุดวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531. อัดสำเนา.

เรณู เปียก่อ. รูปแบบห้องสมุดประชาชนตามทัศนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน

จังหวัด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

2532. อัดสำเนา.

ลัดดา รุ่งวิสัย. การศึกษาผู้ซื้อและไม้อ่านห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

สุกร ศรีแสน. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :

เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527.

ศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้, หน่วยงาน. รายงานนิเทศก์ติดตามผล

ห้องสมุดประชาชนในภาคใต้ ปี 2531. สงขลา : เอกสารวิชาการลำดับที่

5/2532. หน่วยงานศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2532.

- สารภี ภูมิประเทศ. บทบาทที่ปฏิบัติจริงของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัดตาม
ทัศนคติของบรรณารักษ์และหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมปฏิบัติการศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด. ปริญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุกัญญา ดันดีกลยาภรณ์. ความต้องการการบริการและกิจกรรมจากห้องสมุดประชาชน
ในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต. ปริญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์. บรรณารักษ์ภูมิหลัง. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- สุนทร สุนันท์ชัย. การวางแผนการศึกษาออกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
- องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2530.
- สุพรรณิ วราทร. ห้องสมุดประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
- รามคำแหง, 2524.
- _____. ห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- 2532.
- สุภัทรา จัตรเงิน. ห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
- คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2524.
- ห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย, สมาคม. มาตรฐานห้องสมุด. กรุงเทพฯ : สมาคม
- ห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย, 2533.
- อรุณรักษ์ สุวรรณราช. การสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุด
ประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2518. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
- กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2520. อัดสำเนา.
- อุดม พักผล. การศึกษาภาระงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน. ปริญาพนธ์ กศ.ม.
- กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- อุ้นตา นพคุณ. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : เจริญผล, 2528.

- Anderson, Arthur. "Adult Education Programs and Activities. Provided by Public Libraries in Massachusetts," Dissertation Abstracts International. 39 : 7632 - A ; June, 1979.
- Hope, Nelson Woodrow. "The Role of the Librarian in the Adult Education Movement," Dissertation Abstracts International. 35 : 7013 - A ; May, 1975.
- Kasper, Barbara. "A Comparative Analysis of Public Library Service to Children in Indiana During 1970. Dissertation Abstracts International. 46 : 10 - A ; 1985.
- Koontz, Christine Miller. "Market - based Modelling for Public Library Facility Location and Use forecasting," Dissertation Abstracts International. 51 : 12 - A ; 1990.
- Pagel, Dorris Berthi. "Function of Public Librarians toward the Performing of Adult Education Service," Dissertation Abstracts International. 39 : 67 - A ; July, 1978.

ពាក្យស្នើសុំ

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้ตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รณพ ประวัตินาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา
2. ว่าที่ร้อยตรี สมใจ ทองเรือง ศึกษาพิเศษ 7 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคใต้
3. นายสุวรรณ สุขสะพาน ศึกษาพิเศษ 6 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคใต้
4. นายวรวิทย์ กิตติคุณศิริ อาจารย์ 2 ระดับ 6 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคใต้
5. นายปรีชา จันทรมณี อาจารย์ 2 ระดับ 7 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคใต้

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ตอน

- ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน
- ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบเขียนเพิ่มเติมปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงตามสภาพ
ที่เป็นอยู่ของท่านในกรณีที่เป็นช่องว่างโปรดเติมข้อความให้สมบูรณ์

1. เพศ ()ชาย
()หญิง

2. อายุ.....ปี

3. วุฒิต่างการศึกษาของท่าน
() ปริญญาโท วุฒิ.....วิชาเอก
() ปริญญาตรี วุฒิ.....วิชาเอก
() ป.กศ.สูง วิชาเอก.....
() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ประสบการณ์ในการอบรมเรื่องงานห้องสมุด

- () เคยได้รับการอบรม ครั้ง รวม.....วัน
() ไม่เคยได้รับการอบรม

5. ท่านรับผิดชอบห้องสมุดประเภทใด

- () ห้องสมุดประชาชนจังหวัด.....
() ห้องสมุดประชาชนอำเภอ.....จังหวัด.....

6. ท่านปฏิบัติงานที่ห้องสมุดประชาชนแห่งมาแล้วประมาณปี

7. ตำแหน่งในการปฏิบัติงานห้องสมุดของท่าน

- () ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ
() บรรณารักษ์
() เจ้าหน้าที่ห้องสมุด
() ไม่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการเนื่องจากมีสถานภาพในตำแหน่งอื่น ดังนี้
() อาจารย์ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด
() ผู้ประสานงานอำเภอ
() นักการภารโรงหรือคนงาน
() ครูอาสา
() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน
ต่อไปนี้เป็นข้อปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน
ขอให้ท่านพิจารณาว่า แต่ละข้อเป็นปัญหากับท่านในระดับใด แล้วกา
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงานในข้อนั้น ๆ เกิดขึ้นเป็นประจำหรือ
เป็นปัญหามากที่สุด

มาก หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงานในข้อนั้น ๆ เกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือ
เป็นปัญหามาก

ปานกลาง หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงานในข้อนั้น ๆ เกิดขึ้นบางครั้งไม่บ่อย
นัก หรือเป็นปัญหปานกลาง

น้อย หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงานในข้อนั้น ๆ เกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง หรือ
เป็นปัญหาน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงานในข้อนั้น ๆ ไม่เคยเกิดขึ้น หรือไม่มี
ปัญหา

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านงานบริหาร					
1.	ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุด					
2.	จำนวนบุคลากรไม่สอดคล้องกับงานที่ต้องปฏิบัติ					
3.	ขั้นตอนในการขออนุมัติจัดซื้อหนังสือล่าช้า					
4.	งบประมาณของห้องสมุดที่ได้รับแต่ละปีไม่เพียงพอ					
5.	เจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณ					
6.	ไม่มีการวางแผนการปฏิบัติงานห้องสมุด					
7.	ไม่ได้จัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานของห้องสมุด					
8.	เจ้าหน้าที่ไม่มีคู่มือการปฏิบัติงานของห้องสมุด					
9.	ไม่ได้ติดตามผลงานตามแผนที่วางไว้					
10.	ขาดการประเมินผล					
11.	ขาดการประชาสัมพันธ์แนะนำ/เชิญชวนให้มาใช้ห้องสมุด					

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12.	การประสานงานกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น					
	มีน้อย					
13.	ไม่ได้จัดทำรายงานประจำปี					
14.	ไม่ได้จัดทำสถิติเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด					
15.	ไม่ได้จัดการประชุมคณะกรรมการห้องสมุด					
16.	วัสดุและครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ					
17.	ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการผลิตเอกสาร					
18.	ข้อมูลที่รวบรวมเก็บไว้ไม่ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น					
	ไม่เป็นปัจจุบัน					
	ด้านงานบริการ					
1.	หนังสือที่มีอยู่ไม่ทันสมัย					
2.	หนังสือพิมพ์ไม่เพียงพอ					
3.	หนังสือวารสารได้รับไม่ตรงตามกำหนดเวลา					
4.	จำนวนหนังสือมีน้อยไม่พอให้บริการ					
5.	หนังสือสำหรับเด็กและของเล่นมีไม่เพียงพอ					

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.	หนังสือที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้ใช้					
7.	หนังสืออ้างอิงมีไม่เพียงพอกับ ความต้องการของผู้ใช้บริการ					
8.	ไม่จัดทำแผ่นป้ายหรือแผนภูมิแสดง ตำแหน่งที่อยู่ของหนังสือ					
9.	ไม่สามารถจัดหนังสือวารสารเข้าชั้น ทันเวลา					
10.	ชั้นวางของรับฝากของผู้มาใช้บริการมี ไม่เพียงพอ					
11.	ชั้นวางหนังสือและวารสารมีไม่เพียงพอ					
12.	โต๊ะเก้าอี้มีน้อยไม่เพียงพอแก่ผู้ใช้บริการ					
13.	ขาดเครื่องมืออำนวยความสะดวก เช่น พัดลม น้ำดื่ม					
14.	สถานที่ตั้งของห้องสมุดไม่สะดวกในการ เดินทาง					
15.	อาคารห้องสมุดไม่เป็นเอกเทศ					
16.	ไม่มีแผนกายภาพประชาสัมพันธ์งานบริการ					
17.	เวลาเปิดปิดห้องสมุดไม่สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ใช้					

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
18.	ผู้ยืมไม่ส่งคืนหนังสือตามกำหนดเวลา					
19.	ผู้ใช้บริการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ					
20.	ผู้ให้บริการขาดความรู้และวิธีการในการ ฯลฯ หนังสือที่ถูกต้อง					
21.	บริการตอบคำถามและช่วยในการค้นคว้า มีประสิทธิภาพน้อย					
22.	ไม่มีให้บริการจองหนังสือ					
23.	ไม่มีการให้บริการสื่อรสด					
24.	เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอในการ ปฏิบัติงานให้บริการ					
ด้านงานกิจกรรม						
1.	ไม่มีการจัดนิทรรศการวันสำคัญทางศาสนา และวันนักขัตฤกษ์					
2.	ไม่มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประเพณี					
3.	ไม่มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ					
4.	ไม่มีการจัดนิทรรศการแนะนำอาชีพ					
5.	ไม่มีการจัดนิทรรศการแนะนำความรู้ทั่วไป					
6.	ไม่มีการจัดการอภิปรายหรือรณรงค์					

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7.	ไม่มีการจัดมุมการศึกษาในห้องสมุด					
8.	ไม่มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและ อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น					
9.	ไม่มีการจัดห้องและมุมสำหรับเด็ก					
10.	ไม่มีการจัดกิจกรรมแนะนำบุคคลสำคัญ ในท้องถิ่น					
11.	ไม่มีการประสานงานให้หน่วยงานอื่น มาจัดกิจกรรม					
12.	ไม่มีการจัดประกวดการอ่านหรือหาปัญหา					
13.	ไม่มีการจัดห้องสมุดเคลื่อนที่					
14.	ไม่มีการออกร้านแสดงและจำหน่ายหนังสือ					
15.	ไม่มีการจัดนิทรรศการแสดงผลละคร					
ด้านงานเทคนิค						
1.	ไม่ได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา ของประชาชน					
2.	ไม่ได้ศึกษาความสนใจของประชาชน					
3.	ไม่ได้สำรวจความต้องการการใช้หนังสือ จากประชาชน					

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.	ไม่ได้จัดหมวดหมู่หนังสือ เพื่อจัดเก็บอย่างเป็นระบบ					
5.	ไม่ได้ทำบัตรรายการหนังสือ วารสารและวัสดุไม่ตีพิมพ์					
6.	ไม่ได้ลงทะเบียนวารสารและสิ่งพิมพ์					
7.	ไม่มีการจัดทำบรรณานุกรมหนังสือใหม่					
8.	ไม่ได้ดำเนินการจัดทำสถิติภาค					
9.	การจัดเก็บจุลสารไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ					
10.	ไม่ได้ดำเนินการติดของบัตรและบัตรยืมเพื่อเตรียมหนังสือ					
11.	ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ระหว่างห้องสมุด					
12.	ไม่ได้ดำเนินการขอรับบริจาคหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ					
13.	ไม่ได้ดำเนินการคัดเลือกและจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด					
14.	ไม่มีการซ่อม/บำรุงรักษาหนังสือและวัสดุไม่ตีพิมพ์					
15.	ไม่ได้ดำเนินการเก็บเล่มวารสาร					

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบ เขียนรายละเอียดและความคิดเห็นเพิ่มเติม
เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน

โปรดเขียนปัญหาหรือข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ตามที่ท่านประสบในการปฏิบัติงาน
ห้องสมุดประชาชนนอกเหนือจากที่ท่านตอบมาแล้ว พร้อมทั้งโปรดให้ข้อเสนอแนะ
ในการแก้ปัญหา ในช่องว่างข้างล่างนี้ด้วย

1. ด้านงานบริหาร

ปัญหา
.....
.....
ข้อเสนอแนะ
.....
.....
.....

2. ด้านงานบริการ

ปัญหา
.....
.....
ข้อเสนอแนะ
.....
.....
.....

3. ด้านงานกิจกรรม

ปัญหา
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ
.....
.....
.....

4. ด้านงานเทคนิค

ปัญหา
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ
.....
.....
.....

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ มท 1007/4539

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ ๑ 10110

8 ตุลาคม 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด.....

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวชวนพิศ พงทอง เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
ปริญญานิพนธ์เรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.เจียรศรี วิวิธสิริ ประธาน

ผศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลย์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯขอความอนุเคราะห์ คือ ขอความร่วมมือให้บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
ห้องสมุดประชาชน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2536 - มกราคม 2537
เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และ
ขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119

ที่ ทม 1007/3540

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ ฯ 10110

9 ตุลาคม 2536

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์

เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวชนพิศ พุฒทอง เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
ปริญญานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขต
ภาคใต้

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.เจียรศรี วิวิธสิริ ประธาน

ผศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลัย กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และ
ขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดทำแก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้

1 เมษายน 2537

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน บรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ห้องสมุด.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามวิจัย เรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้ จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้านางสาวชวนพิศ พุ่มทอง นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้ทำวิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหาการปฏิบัติ
งานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนในเขตภาคใต้" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา
ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน

ฉะนั้น จึงขอลความอนุเคราะห์ให้ท่าน ได้โปรดกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทั้ง
3 ตอน ตามความเป็นจริง และส่งกลับภายในวันที่ 25 เมษายน 2537 หวังว่าคงได้รับความ
ร่วมมือด้วยดี ขอขอบคุณความอนุเคราะห์ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวชวนพิศ พุ่มทอง)

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้

ภาคผนวก ง
ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวชนพิศ พงทอง

เกิด วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2499

สถานที่เกิด อำเภอพานนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 180/30 หมู่ที่ 5 ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมืองสงขลา
จังหวัดสงขลา

สถานที่ทำงาน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้ อำเภอเมืองสงขลา
จังหวัดสงขลา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2516 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนอรุณพงศ์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พ.ศ. 2519 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (เลขานุการ) จากโรงเรียนภาษาต่างประเทศ
เลขานุการและพาณิชการ จังหวัดนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2522 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) จากวิทยาลัยครู
นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2529 การศึกษามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2538 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ จากมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ